

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİ,
PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ VE BAĞLANMA STİLLERİ
İLİŞKİSİ**

İlknur Ezgi KOSER

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nisan, 2019

TELİF HAKKI

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu Ek Madde 40 hükümleri çerçevesinde (Ek:22/2/2018-7100/10 md.) “*Lisansüstü tezler yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından gizlilik kararı alınmadıkça, bilime katkı sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından elektronik ortamda erişime açılır.*”

Araştırmacılar tezlerin tamamı veya bir bölümünü yazarın izni olmadan ticari veya mali kazanç amaçlı kullanamaz, yayımlayamaz, dağıtamaz ve kopyalayamaz. Ulusal Tez Merkezi Web Sayfasını kullanan araştırmacılar, tezlerden bilimsel etik ve atıf kuralları çerçevesinde yararlanırlar.

YAZARIN

Adı : İlknur Ezgi

Soyadı : KOSER

Bölümü : Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri, Problem Çözme Becerileri ve Bağlanma Stilleri İlişkisi

İngilizce Adı : Study Of Communication Skills, Problem Solving Skills And Involvement Styles On University Students

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: İlknur Ezgi KOSER

İmza:

KABUL VE ONAY

İlknur Ezgi KOSER tarafından hazırlanan **Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri, Problem Çözme Becerileri ve Bağlanma Stilleri İlişkisi** adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi **Eğitim Bilimleri** Anabilim Dalı, **Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı**'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT

(Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Başkan: Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ

(Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ONUR

(Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Giresun Üniversitesi)

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

Bu tezin **Eğitim Bilimleri** Anabilim Dalı, **Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı**'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Tarihi: __/__/__

Prof. Dr. Ali ERASLAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

(İmza ve Mühür)

Aileme

TEŞEKKÜRLER

Tüm eğitim hayatım boyunca bende emeği geçen hocalarıma her şey için çok teşekkür ederim. Yüksek lisans tez sürecim boyunca bilgi ve tecrübelerini benden esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT'a, değerli jüri üyelerim Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ'e ve Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ONUR'a, kıymetli hocalarım Oğuz Serdar KESİCİOĞLU'na, Hülya YOLASIĞMAZOĞLU'na ve Melek BABA ÖZTÜRK'e teşekkürlerimi sunarım. Sevgili arkadaşım Belgin IŞIK'a her şey için çok teşekkür ederim. Hayatımın her anında sabırla ve sevgiyle desteğini benden esirgemeyen ve bugünlere gelmemde büyük pay sahibi olan annem Nadire KOSER'e, babam Seyfi KOSER'e, kardeşim Salih Murad KOSER'e şükranlarımı sunarım. Onların desteği olmasaydı bugün olduğum yere gelemezdim.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİ, PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ VE BAĞLANMA STİLLERİ İLİŞKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

İlknur Ezgi Koser

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Nisan 2019

ÖZ

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin, problem çözme becerileri ve bağlanma stillerinin incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma Giresun Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 300 lisans öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ), Problem Çözme Envanteri, İlişki Ölçekleri Anketi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda iletişim becerileri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İletişim becerileri ile bağlanma stillerinin alt boyutunda yer alan korkulu ve saplantılı bağlanma stilleri ile aralarında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Problem çözme becerileri ile bağlanma stillerinin alt boyutunda yer alan güvenli veya kayıtsız bağlanma stili arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetleriyle iletişim becerilerinin, problem çözme becerilerinin ve bağlanma stillerinin arasındaki ilişkiye bakıldığında cinsiyet ile iletişim becerileri ve problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Cinsiyet ile bağlanma stilleri arasında bağlanma stilinin alt boyutlarında yer alan güvenli ve korkulu bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Güvenli bağlanma stili erkek öğrencilerde daha yüksek iken korkulu bağlanma stili kadın öğrencilerde daha yüksek bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin yaşlarıyla iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. 18-20 yaş grubuna göre 26 üzeri yaş grubunun iletişim becerileri puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yaş ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Yaş ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiye bakıldığında yaş ile bağlanma stillerinin alt boyutunda yer

alan kayıtsız bağlanma stiliyle arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin yaşları arttıkça kayıtsız bağlanma stilleri de artmıştır.

Anahtar Kelimeler : İletişim Becerisi, Problem Çözme Becerisi, Bağlanma Stilleri

Sayfa Sayısı : 90

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT

**STUDY OF COMMUNICATION SKILLS, PROBLEM SOLVING
SKILLS AND INVOLVEMENT STYLES ON UNIVERSITY
STUDENTS**

MS Thesis

İlknur Ezgi Koser

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

April 2019

ABSTRACT

This study was prepared to investigate communication skills, problem solving skills and involvement styles on university students. The research was actualized with participation of sampling was defined with simple random 300 undergraduate students who have been studying at Giresun University. On the research, personal information form as data collection tool, Communication Skills Assessment Scales, Problem Solving Inventory, Correlation Scales Survey. As a result of research, a significant correlation has obtained between communication skills and problem solving skills. A negative significant correlation has obtained with apprehensive and obsessive involvement styles which exist on lower dimension of communication skills and involvement styles. A significant correlation has obtained with safe and apathetic involvement style which exist on lower dimension of problem solving skills and involvement styles. When the correlation between communication skills, problem solving skills and involvement skills with gender of university students has observed, a significant correlation has not obtained between communication skills and problem solving skills with gender. A significant correlation has obtained between safe and apprehensive involvement styles which exist on lower dimensions between involvement styles with gender. Apprehensive involvement style has detected in higher levels for female students whereas safe involvement style has detected in higher level for male students. When the correlation between communication skills with ages has observed, a significant correlation has obtained between ages and communication

skills. It has determined that communication skills points of aged 26 years older are higher than aged group of 18-20 years. A significant difference could not be obtained between ages and problem solving skills. When the correlation between ages and involvement styles has observed, a significant correlation has obtained with apathetic involvement style which exists on lower dimension of involvement styles. Apathetic involvement styles of students have also increased while their ages were increasing.

Key Words : **Communication Skill, Problem Solving Skill, Attachment Skills**

Number of Pages : **90**

Advisor : **Assist. Prof. Dr. Yaşar BARUT**

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI.....	II
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	III
KABUL VE ONAY	IV
TEŞEKKÜRLER	VI
ÖZ.....	VII
ABSTRACT.....	IX
İÇİNDEKİLER	XI
TABLolar LİSTESİ.....	XIV
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
I. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	2
1.3 Araştırmanın Önemi	3
1.4 Problem Cümlesi	3
1.4.1 Alt Problemler.....	3
1.4.2 Denenceler	3
1.5 Varsayımlar	4
1.6 Kapsam ve Sınırlılıklar	4
1.7 Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM	6
II. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1 İletişim ve İletişim Becerileri.....	6
2.2 İletişim Modelleri	10
2.2.1 Aristo Modeli.....	10
2.2.2 Shannon ve Weaver Modeli	10
2.2.3 Gerbner Modeli.....	11
2.2.4 Lasswell Modeli.....	11
2.2.5 Riley-Riley Modeli	12
2.2.6 Newcomb Modeli.....	12
2.2.7 Jakobson Modeli	12
2.2.8 Westley ve Maclean Modeli	12
2.3 İletişim Türleri.....	12

2.3.1 Yazılı İletişim.....	13
2.3.2 Sözsüz İletişim	13
2.3.3 Sözlü İletişim	13
2.3.4 Kişinin Kendisi İle İletişimi	13
2.3.5 Kişilerarası İletişim.....	14
2.4 İletişim Problemleri.....	15
2.5 Problem Çözme Becerisi	16
2.5.1 Problem ve Problem Çözme.....	16
2.5.2 Problem Çözme Süreci ve Problem Çözme Becerisi	18
2.5.3 Problem Çözme Yeteneğini Üzerinde Etkili Olan Faktörler:	23
2.6 Bağlanma.....	24
2.6.1 Bağlanma ve Bağlanma Teorisi	24
2.6.2 Yetişkinlerde Görülen Bağlanma ve Modelleri.....	26
2.7 İlgili Araştırmalar	29
2.7.1 Yurtiçinde Yapılmış Çalışmalar	29
2.7.2 Yurtdışında Yapılmış Çalışmalar.....	32
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	36
III. YÖNTEM.....	36
3.1 Araştırma Modeli	36
3.2 Evren ve Örneklem	36
3.3 Veri Toplama Araçları.....	36
3.3.1 Kişisel Bilgi Formu	36
3.3.2 İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği	36
3.3.3 Problem Çözme Envanteri	37
3.3.4 İlişki Ölçekleri Anketi	37
3.4 Verilerin Analizi	37
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	39
IV. BULGULAR.....	39
4.1 Betimleyici İstatistiksel Verilere İlişkin Bulgular	39
4.2 Korelasyona İlişkin Bulgular	41
4.2.1 Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri Ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular	41
4.2.2 Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirme İle Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	42
4.2.3 Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri Envanteri İle Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	43

4.2.4 Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	44
4.2.5 Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	44
4.2.6 Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	45
4.2.7 Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	46
4.2.8 Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetleri İle Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlara İlişkin Bulgular	46
4.2.9 Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlara İlişkin Bulgular	48
BEŞİNCİ BÖLÜM	49
V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	49
5.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç.....	49
5.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç	49
5.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç	50
5.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç	50
5.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç	52
5.6 Sonuç ve Öneriler	53
KAYNAKÇA	55
EKLER.....	66

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Shapiro-Wilk Testi	38
Tablo 2: Araştırma Katılımcılarının Sosyodemografik Değişkenlere İlişkin Dağılımı	39
Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin İletişim, Problem Çözme Becerilerine ve Bağlanma Stilleri Alt Ölçeğine İlişkin Puan Ortalamaları	40
Tablo 4: Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri Ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular	41
Tablo 5: Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirme İle Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	42
Tablo 6: Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri Envanteri İle Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	43
Tablo 7: Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması	44
Tablo 8: Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması	45
Tablo 9: Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması	45
Tablo 10: Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması	46
Tablo 11: Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetleri İle Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	47
Tablo 12: Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması	48

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Shannon ve Weaver Modeli..... 10

SİMGELER VE KISALTMALAR

APA	Amerikan Psikoloji Birliği
f	Frekans
İBDÖ	İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği
İÖA	İlişki Ölçekleri Anketi
N	Kişi Sayısı
OECD	Ekonomik İř Birliği ve Kalkınma Teşkilatı
p	Anlamlılık Değer
PÇE	Problem Çözme Envanteri
PISA	Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
r	Spearman's Korelasyon Katsayısı
s.	Sayfa Sayısı
sd	Serbestlik Derecesi
Ss	Standart Sapma
TDK	Türk Dil Kurumu
\bar{X}	Aritmetik Ortalama
%	Yüzde

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

İnsan doğduğu andan itibaren hatta anne karnına düştüğü andan itibaren sosyal bir varlık olarak toplumsal yapının bir parçasıdır. İnsanın yaratılışı gereği toplumsal yaşama uygun bir halde dünyaya gelmiştir (Akkaya, 2018). İnsanla birlikte iletişim başlamıştır (Işık, 2012). İnsanın varoluşundan bu yana vazgeçilmez bir unsur iletişimdir. İnsanlar toplum haline iletişim sayesinde gelmişlerdir (Doğan, 1998). Bireyler bu toplumsal yaşama ne derece başarılı bir uyum gösterirse yaşam doyumu ve kalitesi de o denli artacaktır (Akkaya, 2018). Diğer bireylerle geçirmiş olduğumuz etkileşimlerimiz, bağlarımız, ilişkilerimiz psikolojik ve zihinsel sağlığımız için belirleyicidir (Hartley, 2014). Bu süreçte bireye yardımcı olan becerilerden bir tanesi iletişim becerileridir. Öncelikle iyi bir iletişim becerisi iyi bir anlaşma demektir. Birey kendini ne kadar iyi bir şekilde ifade ederse ve ne kadar etkili bir iletişim becerisi kurarsa karşısındaki birey veya bireylerde onu daha iyi bir şekilde anlayacak hem de o karşısındakileri daha iyi anlayacak böylece sağlıklı ilişkiler kurulmuş olacaktır (Akkaya, 2018).

Hem bireysel yaşamında hem de toplumsal bir varlık olmasının gerektirdikleriyle birey yaşamı boyunca çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır (Güçlü, 2003). Değişen ve gelişen toplumsal yapı, teknoloji, siyasi ve sosyal yaşam, ekonomik krizler bireylerin karşı karşıya kaldıkları problemleri durumlardan bazılarıdır (Taşçı, 2005). Birey bu karşı karşıya kaldığı sorunlarını etkili bir şekilde çözerek bireysel başarısını, birey olma ve çevreyle baş etme gücünü gösterir. Bireyin birey olmasını, çevresini istediği yönde değiştirmesini, karşılaştığı güçlükleri aşmasını sağlayan, yaşamından doyum almasını, kendini yeterli ve başarılı hissedebilmesi, huzurlu, mutlu, sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için gerekli olan temel becerilerden biri de problem çözme

becerisidir (Güçlü, 2003). Problem çözme becerisi, bireylerin ait olduğu gruba ve yaşadığı çevreye aktif bir şekilde uyum sağlamasına yardımcı olur (Mertoğlu ve Öztuna, 2004). “Bireyin problem çözme becerisi ne kadar gelişmiş ise çevreyi algılaması ve davranışları o kadar uyumlu, dengeli ve sağlıklı olur” (Çınar, Hatunoğlu ve Hatunoğlu, 2009, s. 215).

Bireyin yaşamının ilk yıllarında gelişerek şekillendiği düşünülen ve diğer bireylere yönelik düşüncülerin oluşmasında bağlanma önemli bir faktördür. Bağlanma stilleri problem çözme ve iletişim becerilerinin altında yer alan değişkenlerden biri olabileceği bu nedenlerden dolayı söylenebilir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Bağlanma stili, bir kişinin bağlanma deneyimlerini, geçmişini içselleştirilmesinden kaynaklanan ilişkisel beklentilerini, ihtiyaçların, duyguların ve davranışların sistematik örüntüsünü tanımlar (Shaver ve Mikulincer, 2002). Bireylerin yaşamlarının ilk yıllarından itibaren geliştirmiş oldukları bu bağlanma stilleri bireylerin davranış şekillerinin, yetişkinlikteki sosyal iletişimin ve etkileşimin, iletişim becerilerinin, sosyal ilişkilerin üzerinde etkisi olabileceği söylenebilir (Arslan, Arslan ve Arı, 2012; Tokmak, Turgut ve Öktem, 2013). Bağlanma stilleri bireyin yaşam yolculuğunu yansıtır, ilişki deneyimlerinden kurgulanmıştır (Zhang ve Labouvie-Vief, 2004) ve bir insanın hayattaki ilişkisel yolculuğunu beşikten mezara doğru etkiler (Bowlby, 1979). Yetişkin bağlanma literatürü, bağlanma kararlılığının ve değişimin konusuna daha fazla önem verilmesinin önemini vurgulayarak, bağlayıcılığın yetişkinlik işleyişinde örgütleyici bir rol oynadığını göstermektedir (Zhang ve Labouvie-Vief, 2004). Yapılan araştırmaların sonuçlarında güvensiz bağlanma stillerine sahip bireylerin etkili iletişim becerileri sergileyemediği bu nedenlerden dolayı da sosyal yaşamlarında olumsuz davranış stilleri gerçekleştirdikleri görülmektedir (Kılıç ve Kümbetlioğlu, 2016).

Bu araştırmada ise mevcut eksiklikten yola çıkarak üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin ve problem çözme becerilerinin bağlanma stillerinden ne yönde etkilendiğini belirlemek amaçlanmıştır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin araştırılıp incelenmesidir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Bireyde var olan bağlanma stillerinin bireyin yaşamını etkilediği bilinmektedir. İnsan doğası gereği diğer insanlarla iletişim kurma ihtiyacı hissedebilmektedir. Bireyler iletişimle karşıdakilerle güçlü bağlar kurabilir. Sosyal bir varlık olan insan yaşamı boyunca pek çok insanla etkileşime girer ve bu etkileşimlerde bazen problemlerle karşılaşabilmektedir. Bu karşılaştığı problemlerin çözümünde iletişim becerilerini ve problem çözme becerilerini kullanmaktadır. Problem çözme davranışlarını belirleyen etkenlerden biri de bağlanma stilleridir. İletişim becerisi problem çözme becerisinin içerisinde yer almaktadır. Buradan yola çıkarak iyi bir iletişim becerisi ile problem çözümünün de kolaylaşacağı söylenebilir. Bu araştırma ile üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri ve aralarındaki ilişki incelenerek literatüre katkıda bulunulacaktır.

1.4 Problem Cümlesi

Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4.1 Alt Problemler

1. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Cinsiyet ile üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Yaş ile üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4.2 Denenceler

1. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
3. Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
4. Cinsiyet ile üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
5. Yaş ile üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.5 Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan öğrenciler araştırmaya gönüllü olarak katılmış ve katılan öğrencilerin ölçekleri içten ve yansız olarak yanıtladığı varsayılmaktadır.
2. Araştırma verilerinin elde edilmesinde kullanılan ölçeklerin, araştırmaya katılan öğrencilerin söz konusu becerilerini ölçmek için en geçerli ve güvenilir ölçme araçları oldukları varsayılmaktadır.

1.6 Kapsam ve Sınırlılıklar

1. Bu araştırmanın örneklemi 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Giresun Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu, “İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği”, “Problem Çözme Envanteri” ve “İlişki Ölçekleri Anketi” tarafından elde edilen bilgilerle sınırlıdır.
3. Araştırmanın sonuçları ölçeklerin uygulandığı 300 kişi ile sınırlıdır.

1.7 Tanımlar

İletişim: “İnsanlar arasında simgeler aracılığı ile duygu, düşünce, bilgi biriktirilip aktarılma süreci” dir (Zıllıoğlu, 1996, s. 21).

İletişim Becerisi: Sözel olan ve olmayan mesajlara duyarlılık, etkin dinleme ve tepki vermedir (Korkut, 2004).

Problem Çözme: “Bir sorunu çözmek için önceki yaşantılar aracılığı ile öğrenilen kuralların basit biçimde uygulanmasının ötesine giderek yeni çözüm yolları bulabilme” dir (Korkut, 2004, s. 177).

Problem Çözme Becerisi: “Bireylerin yaşamı süresince karşılaştığı karmaşık yapıda olan problemleri aşmak için kullandığı becerilerin tamamı” dır (Sardoğan, Karahan ve Kaygusuz, 2006, s. 80).

Bağlanma: Bireylerin kendileri için önemli ve etkili olan diğer bireylere karşı geliştirdikleri duygusal bağlardır (Bowlby, 1980).

Bağlanma Stili: Bağlanma stilleri bireyin kendisine ve diğer insanlara olan bakış açısını açıklamaya yardımcı olan sosyal etkileşim durumudur (Bartholomew, 1990).

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde iletişim, iletişim becerileri, iletişim türleri, iletişim problemleri, problem çözme, problem çözme becerileri, bağlanma ve bağlanma stilleri kavramlarıyla ilgili teorik bilgilere yer verilmiştir.

2.1 İletişim ve İletişim Becerileri

İletişimin birçok farklı şekilde tanımlaması bulunmaktadır. İletişim (communication) kavramı Latince'deki "communis" kavramından gelmektedir. Communis kavramının temelinde "common" "ortak" sözcüğü vardır. Bu kavramlardan yola çıkarak iletişimin, canlılar arasında ortaklaşa unsurlara dayanan bir süreç olduğu söylenebilir (Tutar ve Yılmaz, 2001). Kızılçelik ve Erjem (1992) iletişimi "düşünce ve duyguların bireyler, sosyal gruplar, toplumlar arasında söz, el-kol hareketleri, yazı, görüntü vb. aracılığı ile değiş tokuş edilmesini sağlayan sosyal etkileşim süreci, fikir ve bilgilerin herkesçe aynı şekil ve değerde anlaşılır hale gelmesi, paylaşılması ve karşılıklı etkinin paylaşılma süreci" şeklinde tanımlamışlardır (s. 218). Mutlu (2004) iletişimin tanımını "iletişim, bilginin, fikirlerin duyguların, becerilerin vb. simgeler kullanılarak iletilmesidir" şeklinde yapmıştır (s. 98). Cüceloğlu (2007) iletişimi "iletişim, iki kişi arasında yer alan anlam alışverişidir" (s. 196) şeklinde tanımlarken, Dökmen (2008) "bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci" (s. 19) şeklinde tanımlamıştır. Vardar (1998) iletişimin tanımını "iletişim, konuşucuyla dinleyici arasında bildiri alışverişi; karşılıklı bildiri aktarımı; bildiri eyleminin çift yönlü görünümüdür" (s. 89) diyerek yapmıştır. Kısaca iletişim bireylerin karşılıklı olarak birbirlerini anlama çabasıdır diyebiliriz (Babacan, 2008). İletişimin esas amaçlarından ilkinin bireyin; düşüncesini, bilgisini, duygusunu diğer bireylere aktarmasıyla bireyler arasında ortak bir bağ oluşturmak olduğu söylenebilir (Kaya, 1985). "Dünyayı anlamlı hale getirip ve bu anlamı diğer bireyler ile paylaşmak iletişim sayesinde meydana gelmektedir" (Mutlu, 2004, s. 168-169).

Varoluşundan dolayı insan doğası gereği toplumsal bir varlık olarak diğer insanlarla gruplar halinde yaşarlar. Bu toplum sisteminin devam etmesi, düzenlenmesi iletişim sayesinde var olmuştur. Bu topluluğa dahil olma, toplulukla iyi bir ilişki kurma, onlarla

paylaşım kurma, onlara yardım etme, destek olma gibi olumlu davranışların temelinde iletişim yatmaktadır (Eroğlu, 2015). İlk insan var olduğundan beri kendilerini açmaya, düşüncelerini iletmeye, düşünceleriyle çevrelerini ve birbirlerini etkilemek için iletişim içine girmişlerdir. İletişim bireyler arasında karşılıklı alışverişe dayanan, tekrarlanan, ilerleyen, gelişen, döngüsellik gösteren bir süreçtir. Toplumsal yaşamın temel unsurları olan iletişimle birlikte insan bireysel ve toplumsal bir kimlik kazanır ve toplumsallaşır. İletişimle birlikte insanlar duygu ve düşüncelerini diğer insanlarla paylaşır, gelen geri dönütlerle birlikte duygu ve düşüncelerini değerlendirir ve şekillendirir (Temizkan, 2013).

Günlük yaşamdaki nesnelere tanımlar, bireylerin tanımlar, toplumsal roller, toplumsal yaşamın içerisindeki iş bölümleri iletişimle birlikte yapılır. Gelenek ve görenekler, değerler, iletişim ile gelecek nesillere aktarılır. Toplumun sistemi iletişim ile devam ettirilir (Oskay, 1999). “İletişim ile birlikte kültür ve toplum varlığını korur, geliştirir ve devam ettirir” (Usluata, 1994, s. 9). Bu açıklamalara baktığımızda iletişimi bireylerarası ve toplumsal bir süreç olarak görebiliriz (İnceoğlu, 2011). “İletişimin sonuçları, nasıl gerçekleşeceği toplumun kültüründen, yetişilen çevreden, ait olunan gruplardan, alınan eğitimden etkilenmektedir” (Gürgen, 2003, s. 27-28). İletişimin bilgi ve karar taşınması, etkileşimi ve geri bildirimini sağlaması, sağlıklı ilişkiler kurulmasına yardımcı olması iletişimin temel fonksiyonlarından (Güney, 2013). İletişimin temel özellikleri şunlardır (Eroğlu, 2015):

- İletişimde hem kaynak hem de alıcı aktiftir. Karşılıklı gerçekleşen bir süreçtir.
- Mesajlar alıcıya sözlü ve sözsüz olarak aktarılır.
- Algılarımız iletişim süreci boyunca aktiftir. Gelen iletileri ne şekilde yorumladığımız algılarımız tarafından belirlenir.
- İletişim tek taraflı olarak kişiye yapılmaz, karşılıklı etkileşim içerisinde kişiyle birlikte yapılır.
- İletişim her an her yerdedir.
- Çevrede aktif, etkin olmak iletişimin amacıdır.

- Anlamlandırılacak olanlar paylaşılır.
- İletişim farklı boyutlarda gerçekleştirilir.

İletişim gönderici (kaynak), alıcı (hedef), ileti (mesaj) ve kanal olmak üzere dört temel ögeden oluşur. Kaynak mesajı gönderendir (Kaya, 1985). “İletişimin asıl amacı kaynağın hedef olarak belirlediği kişi veya gruplarda hedef var olan davranış veya tutumları pekiştirmek veya kaynağın isteği yönünde değişikliğe uğratmaktır. Bu nedenlerden dolayı kaynak hedefini yani alıcıyı iyi tanımalı ve iletisini buna göre oluşturmalıdır” (İnceoğlu, 2011, s. 211). Kaynağın etkili bir iletişim kurabilmesi için hedef noktasına yani alıcının mümkün olan pek çok duyusuna ulaşması gerekmektedir (Özkan, 2010). Alıcı mesajı alandır. Alıcının kaynaktan gelen mesaj yoluyla kaynağın istediği doğrultuda tutum ve davranış değiştirmesi iletişimin başarılı olduğunu göstermektedir. Alıcının tutum ve davranış değişikliğini oluşturması, mesajı kendine göre değiştirmeden, tam bir şekilde anlayıp bu değişiklikleri onaylaması gerekmektedir (Eroğlu, 2015). “İletişim süreci içerisinde kaynağın alıcıdan beklentilerini ifade eden *beş aşama kuralı* vardır. Bu beş aşama şunlardır: alıcının a) mesajı alması b) mesajı anlaması c) iletişimi kabul etmesi d) eyleme geçmesi e) geri besleme sağlamasıdır” (Güney, 2013, s. 211). İleti iletim süreci içerisinde hedefe gönderilmek istenen her şeydir (Kaya, 1985). Kanal ise göndericinin iletlediği mesajları alıcıya ulaştıran araçlardır (Eroğlu, 2015).

İletişim sürecinin kod ve kodlama, kod açma ve yorumlama, geribildirim ve gürültü olmak üzere dört temel ögesi vardır. Kod; bireylerin anlamlı iletilerin karşılıklı olarak alınıp verilmesini sağlayan göstergelerdir. Kod işaret sistemidir ve kökeninde sosyal uzlaşma vardır (Mutlu, 2004). Kodlama ile iletinin içeriği kod simgelerine dönüştürülür. Gönderici ve alıcı arasındaki ortak diller birer kodlamadır. Göndericinin ve alıcının dil birikimlerinin kesişme alanları ne kadar geniş ise iletişim o kadar başarılı olur denilebilir (Filizok, 2001). Kod açma, göndericiden gelen iletinin alınıp çözülerek anlamının anlaşılmasıdır. Yorumlama kodun açılmasından sonra mesajın tekrardan değerlendirilmesi işlemidir. Gürültü göndericiden gönderilen iletinin net bir şekilde alınmasını etkileyen her şeydir (Kaya, 1985).

Bir birey (gönderici) bir iletiyi belirli bir işaret-işaretler sistemi ile kodlar ve bu kodlanmış mesajı belirli bir araç (kanal) ile karşısındakine gönderir. Alıcı gelen bu

iletiyi yorumlayarak kod açımı yapar ve kendine göre gelen bu iletiyi anlamlandırır. Ardından kendisi bir ileti üretir ve diğer bireye gönderir. Yani geri bildirim verir ve bu süreç sürüp gider (Kaya, 1985).

İletişim becerisi, “kişinin gönderdiği mesajları doğru bir biçimde kodlaması ve iletmesi, aldığı mesajları hatasız şekilde anlamlandırmasına yarayan etkili tepki verme ve etkin dinleme becerilerinin tümü” dür (Deniz, 2003, s. 8). İletişim becerisi bireyin diğer bireylerle pozitif ilişkiler kurabilmesini sağlayan bireylerden yeterli cevaplar alabilmesini sağlayan, bireyin sosyal yaşamını kolaylaştıran öğrenilmiş davranışlardır. Bu davranışlar etkili dinleme, uygun kendini açma, duygu ve düşüncelerini anlaşılır bir şekilde ifade etme, sosyal maskelerden arınıp saygı ve empatiyi temel alarak ben savaşı vermeden karşıdakinin sözel ve sözel olmayan mesajlarını anlamasıdır (Yüksel-Şahin, 2010). İletişim becerisi iletenler ve iletilenler arasında bilgi, duygu ve düşünce değişimi sağlayan başkalarıyla ilişki kurma becerileridir (Bakırcıoğlu, 2016).

Etkili bir iletişim kurabilmek için iletişime girenlerin ortak dili konuşmaları, ortak koda sahip olmaları, gönderilen iletinin nasıl gönderildiği alıcı tarafından yorumlanıp nasıl algılandığı önemlidir. Hem göndericinin hem de alıcının duyguları, düşünceleri, önyargıları, objektif tutumları etkili bir şekilde kendilerini ifade edebilmeleri, anlatabilme ve anlayabilme becerileri bu süreci etkilemektedir (Uzuntaş, 2011). Etkili iletişimle birlikte bireyler birbirlerine demokratik bir davranış biçimi geliştirir, birbirleriyle olan uyumları kolaylıkla sağlar ve problemleri yapıcı bir şekilde çözüme ulaştır (Özerbaş, Bulut ve Usta, 2007).

Bireylerin yaşamının her döneminde iletişim yer almaktadır. Bu nedenle etkili iletişim kurma becerisi bireyin yaşam doyumlarını artırır, hayatlarına zenginlik katar. Etkili iletişim kurma becerilerinin faydaları şu şekilde özetlenebilir (Küçük, 2012):

- Bireylerin etkili iletişim sayesinde kendilerine olan bakış açıları, algıları, farkındalıkları vb. gelişir ve olgunlaşır,
- Etkili iletişimi aktif bir biçimde kullanan bireyin diğer bireylerle olan ilişkileri olumlu yönde etkilenir,
- İnsan ilişkileri hakkında farkındalık kazanır,

- Problem çözme, eleştirel düşünme, karar verme, çatışmaları çözme, konuşma becerileri gibi sosyal becerileri öğrenmeyi ve etkili kullanmayı sağlar,
- Mesleki yaşamda yardımcı olur,
- Dil ve kültüre bağlı etkenleri aşarak küreselleşen dünyanın her yerinde iletişim konusunda donanımlı olmayı sağlar.

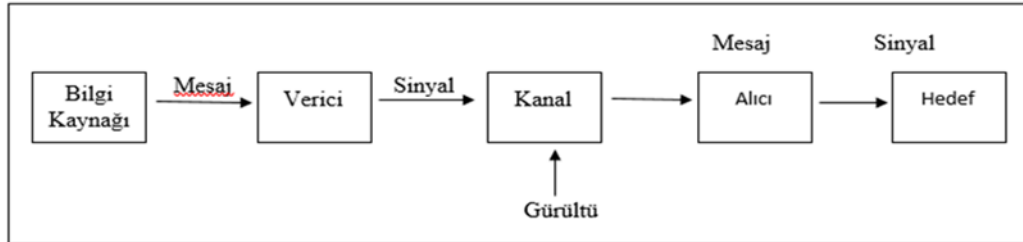
2.2 İletişim Modelleri

2.2.1 Aristo Modeli

M.Ö. 4 yy'da yaşamış olan Aristo iletişimi bir disiplin olarak kabul etmektedir. Aristo'nun kişilerarası iletişimi "konuşmacı", "mesaj" ve dinleyici olmak üzere üç temel ögeden oluşmaktadır. Bu modele göre konuşmacı mesajını karşısındakinin anlamlandırabileceği şekilde kodlar ve gönderir. Bu modelde iletişim süreci alıcının mesajı anlamlandırmasıyla biter. Bu model çift yönlü olarak oluşturulmasına karşılık, bu modelde geri bildirim yer almamaktadır (Tutar ve Yılmaz, 2001).

2.2.2 Shannon ve Weaver Modeli

Shannon ve Weaver (1963) çok sayıdaki sinyali en elverişli şekilde nasıl iletiriz sorusunu sorarak ve matematikten de esinlenerek karmaşık bir yapıda olmayan tek yönlü basit, doğrusal bir iletişim modeli olarak geliştirmiştir. Bu modele göre iletişim mesajların iletimidir. Modelde beş ana fonksiyon ve bir de fonksiyonel olmayan gürültü faktörü bulunmaktadır. Şekil 1'de bu iletişim modeli görselleştirilmiştir.

Şekil 1: Shannon ve Weaver Modeli

Şekil 1’de gösterilmiş olan altı öğeden bilgi kaynağı; söz, yazı gibi iletiler arasından iletilecek olan seçilir. Seçilen ileti verici tarafından kanala göre uyarlanıp sinyale dönüştürülür. Alıcı aldığı bu sinyallere tekrar şekillendirerek hedefe iletir. Bu iletişim modelinde üç temel sorun düzeyinden söz edilmektedir (Shannon ve Weaver, 1963).

Bunlar:

- Teknik Sorunlar: “İletişim simgeleri neyle açıklanabilir sorusu sorularak iletişim süreci boyunca iletişim simgelerinin eksiksiz ve tam istenilen biçimde gönderilip gönderilmediğiyle alakalı olan sorunları kapsar” (aktaran Lazar, 2009, s. 94).
- Anlamsal Sorunlar: “Kabul görececek bir gösterge hangi simgelere yüklenebilir sorusu sorularak anlamsal sorunlar aranır. Göndericinin göndermek istediği mesajın gerçek anlamının karşı tarafta ne kadar etkili olup olmadığına bakılır” (aktaran Lazar, 2009, s. 94).
- Etkililik Sorunları: “Kabul görme anlamında yönelim, hangi etkili gösterge ile sağlanacak etki sorunudur. Alıcının yönlendirilmesini, üzerinde bırakılan etkiyi kapsar” (aktaran Lazar, 2009, s. 94).

2.2.3 Gerbner Modeli

Gerbner (1956) iletişimin dinamik ve toplumsal bir süreç içerisinde gerçekleştiğini söylemiştir. Bu modele göre iletişim doğrusaldır ve algılama üzerine çalışmalar yapılmıştır. Gerbner’in modeli yatay ve doğrusal olmak üzere iki aşamada incelenebilir. Yatay boyut bireyin dış dünyada olanları algılaması ile başlar ve bu algıladığı olayı başka birine aktarır ve aktarılanlar dikey boyutu oluşturur. Bu süreç içerisinde algılanıp aktarılan olaylar yeni biçim ve içerik kazanırlar. Bu modelde anlamın nasıl oluştuğuna dair bir açıklama yoktur ve buna değinilmemiştir.

2.2.4 Lasswell Modeli

Lasswell (1958) iletişimi bir ileti aktarımı olarak görmektedir. “Kim?- Neyi?- Hangi kanalla?- Kime?- Hangi etkiyle” sorularıyla yola çıkarak iletişim modeli oluşturmuştur. Bu modelde iletilerin anlamından ziyade alıcı üzerinde oluşturduğu etki önemlidir. Bu modelde iletişim bir ikna sürecidir ve gönderilen her iletinin alıcı üzerinde bir etkisi olduğu düşünülür.

2.2.5 Riley-Riley Modeli

Riley ve Riley (1951) iletişim modellerini oluştururken bu sürecin toplumsal bir yapı içerisinde yer aldığını bu nedenle de iletişim sürecini sosyolojik bakış açısıyla açıklamaya çalıştılar. Mesajı gönderen veya alan kişilerin toplumsal yapının bir parçasını oluşturduğunu bu kişilerin kan bağıyla ilişkili olduklarıyla birincil grup, kan bağının dışında kalanların arkadaş çevresi, iş çevresi, okul çevresi gibi ikincil grup olan toplulukların içerisinde yer aldıklarını belirttiler. Bu modelde iletişim sürecinin sosyal süreç arasında çift taraflı bir ilişkidir. Sosyal süreç iletişim sürecini etkilerken aynı zamanda da ondan etkilenmektedir. Bu modeldeki sosyal gruplar hem iletici hem de alıcı üzerinde etkilidir.

2.2.6 Newcomb Modeli

Newcomb (1953) tarafından oluşturulan iletişim modeli denge temeline dayanmaktadır. Bu modele göre iletişim bilginin iletilmesidir. Bu modelde ilk kez sosyolojik açıdan iletişimin önemine vurgu yapılmış ve iletişimin toplumsal ilişkilerdeki rolü üzerinde durulmuştur. Bu modelde dengesizliğe yer verilmemektedir.

2.2.7 Jakobson Modeli

Jakobson (1960) tarafından oluşturulan bu model iletinin iletimi süreciyle ilgilendiği gibi iletinin anlamının nasıl meydana geldiğini açıklamaya çalışmasıyla diğer modellerden farklılık göstermektedir. Gönderen, bağlam, ileti, alıcı, temas ve kod olmak üzere altı temel öğeden oluşmaktadır. Gönderen alıcıya iletisini yollar. Bağlam iletinin betimlediğidir. Temas, gönderen ile alıcı arasındaki bağıdır. Kod iletinin yapılandırıldığı alıcı ve iletici tarafından ortaklaşa kullanılan simgelerdir.

2.2.8 Westley ve Maclean Modeli

Bu model oluşturulurken Newcomb'un ABX modeli temel alınmıştır. Bu modelde gönderici iletmek istediğini seçer ve alıcıya iletir, alıcı iletiyi alır ve bu iletiye geri bildirimde bulunur. Bu modelde gönderici ve alıcı arasında üçüncü bir öge vardır bu öge neyin nasıl iletileceğine karar vermektedir (Westley ve Maclean, 1957).

2.3 İletişim Türleri

Burada yazılı iletişim, sözlü iletişim, sözsüz iletişim, kişinin kendisi ile iletişimi ve kişilerarası iletişim türleri açıklanacaktır.

2.3.1 Yazılı İletişim

Yazılı iletişim bilgi ve deneyimleri saklayarak gelecek nesillere aktarır bu birikimlerle birlikte gelişmiş medeniyetlerin oluşmasına yardımcı olur. Sözlü iletişimde nedensellik ön plandayken yazılı iletişimde kavramsal bütünlük ön plandadır. Yazılı iletişim sayesinde sonraki kuşaklar geçmiş nesillerin bilgilerinden, yaşadıklarından faydalanabilmektedir. Kişiler arası ilişkilerde bağlayıcılık ve güvenlik sağlamaktadır. İletişimin sınırlarını zaman ve mekân olarak genişleten ilk iletişim türüdür (Tayfun, 2007).

2.3.2 Sözsüz İletişim

Sözsüz iletişim, iletişimin içerisinde sözlü ya da yazılı kelimeler olmadan duygu ve düşüncülerin iletilmesidir (Acar, 2007). Sözsüz iletişimle birlikte sözel iletim süreci daha çok anlam kazanır ve netleşir. Kelimenin söylenişi sözsüz iletişimin gerçek anlamını belirtir (Tayfun, 2007). Sözsüz mesajlar duyguları ve söylenmek istenilenin asıl içeriğini iletmede sözlü olarak ifade edilenden daha çok etkilidir (Paşalı-Taşoğlu, 2009). Bireyler karşısındaki bireylerin ne söylediğinden çok nasıl söylediğini dikkate alır (Harris, 2002). Sözsüz iletişimin yapısını, fonksiyonunu ve önemini anlayan ve etkili bir şekilde kullanan kişiler günlük yaşamlarında veya profesyonel yaşamlarında daha etkili, sağlıklı ve kolay iletişim kurabileceklerdir (Tayfun, 2007).

2.3.3 Sözlü İletişim

Bireyler dil sayesinde duygularını, düşüncelerini, birikimlerini birbirine aktarabilmektedir. Sosyal bir varlık olan insan dil sayesinde toplumsal olarak bir arada kalabilmektedir. Sözel iletişimin alt boyutlarından olan konuşma sayesinde toplumsal ilişkiler düzenlenebilmekte ve belirlenebilmektedir. İnsanlar konuşarak diğer insanlara kendini ifade eder, ilişkiler kurar, etkileşime girer, uzlaşır ve anlaşır ve bu dil sayesinde de insanlar toplumsal varlık adını alır (Eriş, 2012).

2.3.4 Kişinin Kendisi İle İletişimi

Bir birey düşünerek, duygulanarak, ihtiyaçlarının farkına vararak, kendine sorular sorarak, öz eleştiri yaparak, rüya görerek kendi ile iletişime girer. Kısaca bireyin kendi kendisiyle kurduğu iletişim diyebiliriz. Bu durumda birey hem gönderici hem de alıcıdır. Birey çevresi ile iletişime girmeden önce kendi ile iletişime girer (Dökmen, 2008).

2.3.5 Kişilerarası İletişim

Kişilerarası iletişim, kişinin kendi kendine iletişime geçmesi ve başlatmış olduğu bu içsel sürecin sonucuna bağlı olarak ortaya çıkan anlamlara göre şekillenen bir süreçtir. Bireyin kişilerarası iletişime geçebilmesi için aynı zamanda kendini açması gerekmektedir. Kendini açma, bireyin kendi ile olan bilgileri başkalarına aktarma biçiminde oluşan iletişim biçimidir. Birey burada çoğunlukla kişisel özellikleri becerileri, amaçları, inanç ve değerleri hakkında mesaj iletmektedir (Gürüz ve Temel-Eğimli, 2013). Bir süreç boyunca ilerleyen kişilerarası iletişim iletişime geçen kişilerin görüşmelerinden birbirlerine karşı değişen rol ve ilişkilerinden oluşan çift yönlü bir etkileşimdir. Kişilerin farklı kişi veya kişilere mesajıyla bir anlam yaratması ve bu anlamların karşılıklı değişimlerini içerirken kısmen veya tamamen bir amaç doğrultusunda şekillenir. Kişilerarası iletişim becerilerinin belli başlı alt başlıkları vardır. Bunlar (Hartley, 2014):

- *Sözlü olmayan iletişim:* Jest, mimik, bakış, yüz ifadesi, görünüş, giysi, koku bedensel temas gibi sözsüz işaretlerden oluşur.
- *Destekleme:* Karşımızdaki kişiyi cesaretlendirecek, yaptığına devam ettirecek tepkilerde bulunmaktır.
- *Soru sorma:* Burada önemli olan unsur açık uçlu veya kapalı uçlu sorulardır. Karşımızdakini daha aktif kılmak, daha çok şeyler öğrenmek, iletişimi devam ettirmek isteniliyorsa açık uçlu sorular sorulmalıdır.
- *Yansıtma:* Bu beceri daha çok, özel görüşme yapanlar, görüştükları kişilerden kendileri hakkında daha çok şey öğrenmek isteyenler ve danışmanlar tarafından kullanılmaktadır.
- *Açılış ve kapanış:* İletişimin başlangıcını ve sonunu oluşturmayı temsil eder. Açılış tercihi iletişimin gidişatını belirlemektedir. Olumlu veya olumsuz şekillenmesi açılış ile ilişkilidir. İletişimi iyi bir şekilde sonlandırmak içinde kapanışta karşı tarafın aklındaki soru işaretlerinin giderilmesi, bu etkileşimin sonucunda ne olduğunu anlaması gerekmektedir.

- *Dinleme:* Sözlü ve sözsüz mesajları seçmek, bunlarla ilgilendirip anlamlandırarak daha sonra hatırlayıp gelen mesajlara karşılık vermekten oluşan bir süreçtir.

2.4 İletişim Problemleri

İletişim süreci boyunca ortaya çıkan problemler iletişimi olumsuz etkilemektedir. Bu problemlerin kökeninde alıcının ve kaynağın arasındaki farklılıklar yer almaktadır. İletişim engelleri dört başlık altında toplanabilir (Tutar ve Yılmaz, 2001; Uztuğ, 2006):

- Bireyler genellikle iletişimi günlük sıradan bir olay olarak görür, iletişime ihtiyaç duyduklarının farkında değildirler,
- İletişimin tam işlevini ve önemini bilmemektedirler,
- İletişim becerilerini tam olarak ve iletişimin etkili bir şekilde nasıl kurulacağını bilememe,
- İletişim için gerekli yetenek ve becerilerinin olmaması.

İletişim süreci içerisinde bireylerin kişilikleri, algıları, tutumları, kültürel farklılıkları, buldukları ortamları, iletişimin içeriği ve önemi, etkili iletişim becerileri iletişimi etkileyen pek çok etmen arasındadır (Başarer, Başarer ve Demirkaya, 2016; Korkut-Owen ve Bugay, 2014). İletinin gönderiliş şekli ya da gönderen kişi tarafından uygun bulunmayabilir, ileti dinlenmeyebilir, yanlış anlaşılabilir, alıcı iletiye karşı olabilir, iletiye verilen geri bildirim uygun olmayabilir bunlar iletişim sürecinde yaşanabilecek ve tüm süreci engelleyebilecek olan durumlardır (Dökmen, 2008).

İletişim sürecinde verilecek olan mesajın net olmaması, kaynağın alıcıya uygun olmayan kanalla ve düzeyle mesajını iletmesi, çevrenin gürültülü olması, yanlış anlamalar, önyargılar, değer ve inançlar, basit ve yalın düzeyde dilin kullanılmaması iletişim problemlerinin fiziksel ve teknik boyutunu oluşturmaktadır (Bayrak, 1995; Çedikçi-Elgünler ve Çedikçi-Fener, 2011; Erdoğan, 2002; Sabuncuoğlu ve Gümüş, 2008; Yatkın ve Yatkın, 2006). Önyargılar, kalıplaşmış düşünceler, görüş farklılıkları, algılama farklılıkları, tutum ve davranışlar, sosyo-kültürel farklar, eğitim düzeyi iletişimdeki psikolojik ve sosyal engelleri oluşturmaktadır. Bu engeller bireylerden kaynaklanmaktadır (Çedikçi-Elgünler ve Çedikçi-Fener, 2011; Dökmen, 2008; Eren,

2000; Sabuncuoğlu ve Gümüş, 2008; Türkmen, 2000). Hiyerarşi, statü farkları, zaman baskısı, rol ilişkileri, yönetim tarzı, aşırı bilgi yüklemesi, geri besleme yetersizliği iletişimin örgütsel engel boyutunu oluşturmaktadır (Çedikçi-Elgünler ve Çedikçi-Fener, 2011). İletişim engellerinin aşılması için yapılması gerekenler şu şekilde özetlenebilir (Çapar ve Şenşekerci, 2017; Çedikçi-Elgünler ve Çedikçi-Fener, 2011; Tutar ve Yılmaz, 2001):

- Hoşgörülü olunmalı, farklı bakış açılarına anlayışlı olunmalı,
- İletişimi engelleyen gürültü, dikkat dağıtıcı unsurlar gibi çevresel faktörler ortadan kaldırılmalı,
- Alıcının ruh hali iyi bir şekilde algılanmalı,
- Kaynak olumsuz duygu durumlarını alıcıya direkt aktarmamalı,
- İletişim kanalı doğru şekillendirilmeli,
- Sözsüz iletişim sözlü iletişime uygun kullanılmalı,
- Geribildirimlerde bulunulmalı,
- Sabırlı, anlayışlı ve empatik olunmalı,
- Etkin dinleme becerisine sahip olunmalı,
- Mesaj net, açık, anlaşılır bir şekilde iletilmelidir.

2.5 Problem Çözme Becerisi

2.5.1 Problem ve Problem Çözme

Latince öne çıkan engel anlamına gelen “proballa” sözcüğünden üretilen “problema” sözcüğünden gelen problem Latince kökenli bir sözcüktür (Güçlü, 2003). Erdem (2009) problem kelimesinin matematiksel bir kavram, sorun kelimesinin ise sosyal bilimlerde kullanılan bir kavram olduğuna değinmekte, sosyal meseleler için sorun kavramının kullanılması gerektiğini söylemektedir. Bu çalışmada problem ve sorun kelimesi aynı anlamda kullanılmıştır. Sorun (problem) “önemli, şaşırtıcı ve meydan okuyan gerçek ya da düşsel durum; mesele” anlamına gelmektedir (Bakırcıoğlu, 2016,

s. 1440). Birey ulaşmayı arzuladığı bir hedefe varmak için emek harcarken hedefine ulaşmasını zorlayan, geciktiren birtakım durumlar ile karşılaşılıyorsa bu durumlara problem denir (Aksoy, 2003). TDK sözlüğünde problem çözülmesi istenen mesele olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2018). Karasar (2006) problemi “bireyi fiziksel ya da düşünsel yönden rahatsız eden kararsızlık ve birden çok çözüm olasılığı görülen her durum” dur şeklinde tanımlamıştır (s. 54). Hayes (1980) problemi şöyle tanımlamıştır nerede olduğunuz ve nerede olmak istediğiniz arasında bir boşluk varsa ve o açığı aşmanın bir yolunu nasıl bulacağınızı bilmiyorsanız, bir probleminiz var demektir. Problem, bir kişinin kendi içsel ya da dışsal istekleriyle ilgili tepki gösterebileceği bir durumdur. Bu içsel ya da dışsal durumlara cevap verme ihtiyacı algılanan baskının yoğunluğuna göre değişmektedir (Heppner ve Krauskopf, 1987).

Problem çözme “bilişsel işlemlerin herhangi bir hedefe yönelik dizisi” dir (Anderson, 1980, s. 257). Bireylerin ortaya çıkan sorunları çözmeye veya belirsizlik yaşanan durumlarını netleştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunması, sahip oldukları bilgi ve becerileri kullanarak karşılaştıkları problemleri çözüme kavuşturmaya çalışması birer problem çözümdür (Gelbal, 1991). Daha önce bireyin karşılaşmadığı, nasıl ve ne yapacağını bilmediği durumlarda ne yapması, nasıl davranmasını bilmesi problem çözümdür (Üstün ve Bozkurt, 2003). Problemler ile başa çıkabilme becerisi problem çözümlerinin kendisidir (Heppner ve Petersen, 1982). Problem çözme, iç veya dış isteklere ya da zorluklara uyum sağlama amacıyla bilişsel, duyuşsal ve davranışsal süreçlerin karmaşık etkileşimi olarak tanımlanır (Heppner ve Krauskopf, 1987). “Bireyin hedefini anladığı an ve bu hedefe ulaşma yollarını fark ettiğinde problem çözme aşaması başlar” (Çınar, Hatunoğlu ve Hatunoğlu, 2009, s. 216). Problemi anlayıp, tanımlayarak, çözüm olasılıklarını oluşturarak, oluşturulan bu çözüm durumlarından doyurucu sonuçlar elde edinceye kadar denemelerde bulunulan, düşünme ve bu düşünceleri uygulamaya problem çözme yöntemi denilebilir (Oğuzkan, 1993). “Problem; problem çözme işlevlerinin akıllıca, eleştirel bir şekilde kullanılmasıyla çözümlenir, ihmal edilmiş bir problem etkili bir şekilde çözümlenemez” (Heppner ve Krauskopf, 1987, s. 386). Adair (2000) problem ve problem çözümünü şöyle açıklamıştır, problem bireyin önüne koyulmuş olan bir engeldir. Probleme giden çözüm yolu ise problemin içinde saklıdır. Çözüm yoluna ulaşılması içinde bu saklı olanların çıkarılıp yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Problem çözme de uygulanabilecek olan belirli problem çözme kalıp davranışları ve zihinsel süreçleri bulunmamaktadır çünkü her birinde problem durumuyla karşılaşan kişinin kişiliği, gereksinimleri ve isteklendirme unsurları devreye girmektedir. Problem çözümede önemli olan kişinin problemini yapıcı bir şekilde çözmesidir (De La Bedoyere, 1997). Problem çözme, bir hedefe ulaşmak için diğer bilişsel işlemleri yönlendiren bilişsel süreçler olarak görülen çeşitli yönetici işlevlerden biridir (Ylvisaker ve Feeney, 1998). Problem çözme davranış veya tutumlarının içermesi gerekenler şunlardır (Ylvisaker ve Feeney, 1998):

- a. Problemlili durumların günlük yaşamın bir parçası olduğunun ve bu durumların etkili bir şekilde üstesinden gelinebileceğinin kabul edilmesi.
- b. Problemlili bir durumla karşılaşıldığında bu durumun fark edilmesi.
- c. “Hiçbir şey yapmama” ve ya “düşünmeden verilecek olan ilk tepki” yi engelleme eğiliminin gösterilmesi.

Başaran’a (1982) göre birey bir problemle karşı karşıya kaldığında genel olarak başvurduğu yaklaşımlar üç tanedir. “Bu yaklaşımlardan ilki kolay, ikincisi geçici bir çözüm, üçüncüsü ise başarılması zor bir yaklaşımdır” (Çalık, Sezgin ve Çalık, 2013, s. 13). Bu üç yaklaşım şunlardır (Başaran, 1982):

1. Geçmişte karşılaştığı problemden farklı bir problemle karşılaşan birey bu problemi geçmiş probleme benzeterek aynı çözüm yollarını uygulamaya koyar.
2. Birey karşılaştığı problemde ikilimde kalırsa sonucu tatmin edici ama bireyi zorlayan iki çözümden birini seçmeye çalışır.
3. Bir problemle karşılaştığını kabul ederek var olan çözüm yollarını, yaklaşımlarını, görüşlerini kökten değiştirecek yeni amaç, süreç bulmaya çalışır.

2.5.2 Problem Çözme Süreci ve Problem Çözme Becerisi

Problem çözme süreci, bireylerin karşılarına çıkan problemleri yaşamlarının bir parçası olarak görmesiyle başlar. Bireylerin karşılaştıkları bu problemleri çözdükçe kendilerine olan güvenleri ve özsaygıları artar. Kendilerini gerçekleştirme cesareti

bulurlar. Yaşamlarını daha iyi hale getirirler. Bu nedenlerden dolayı problemlerden kaçmak yerine problemlerle yüzleşmek gerekmektedir. Her çözülen problemle birlikte bireylerde daha olumlu ve tatmin edici bir durum gelişmektedir (Kruse, 2009; Schiraldi, 2009).

Dewey (1910) tarafından oluşturulan problem çözme süreci bilinenden bilinmeyene doğru bir şekilde ilerleme gösterir. Bu problem çözme sürecinde ağırlıklı olarak tümevarım yöntemi kullanılmaktadır. Dewey'in, "sorgulama" olarak adlandırdığı problem çözme modeli daireseldir. Bu modelin problem çözme aşamaları şu basamaklardan oluşmaktadır (Dewey, 1910):

1. Birey yaşantıya uygun bir durumda olmalı ve problem durumuyla ilgili faaliyet bağlamına sahip olarak duruma karşı istek duyarak ilgilenmelidir,
2. Birey sorun durumunu fark ederek sorunun üzerinde düşünmeye başlamalıdır,
3. Sorunu çözebilmek adına gözlemler yapmalı ve gerekli bilgilere sahip olmalıdır,
4. Oluşturulmuş olan olası çözümler sistematik bir şekilde sıralanıp geliştirilmelidir,
5. Olası çözümler uygulanmalı ve değerini bulmalıdır.

Johnson (1944) tarafından oluşturulan problem çözme sürecinde üç temel aşama vardır: 1. *Uyum sağlama*: Bilgi toplama aşamasıdır, 2. *Detaylandırma ve çözümleme*: Varsayım oluşturma aşamasıdır, 3. *Değerlendirme*: Varsayımın sınanma aşamasıdır.

Newell ve Simon (1972), Genel problem çözme süreçlerini önermişlerdir. Bu kuram problem çözme süreçlerinin, (a) anlama süreçleri ve (b) arama süreçleri ile ilişkili iki düşünce süreci kümesini belirttiğini söylemiştir.

Bransford ve Stein (1984), IDEAL problem çözme kuramını geliştirmişlerdir. IDEAL model, problem çözme faaliyetlerin etkilerini değerlendirmeyi tekdüze bir süreç olarak açıklamıştır. IDEAL model, bu süreçlerin farklı sorunlara farklı şekilde uygulandığını varsaysa da, bunun nasıl yapılması gerektiğine dair açık bir öneride bulunmamıştır.

IDEAL kuram problem çözmeyi beş aşamada ele alır bunlar (Bransford ve Stein, 1984):

1. *Olası problemleri tanımlamak*: Problemin varlığı fark edilmediği sürece, bir çözüm aranması beklenemez,
2. *Sorunu tanımlamak ve simgeleştirmek*: Sorunun daha net tanımlanması araştırmada kullanılacak olan stratejileri belirleme açısından önemli bir aşamadır ve sorunu başka bir biçimde simgeleştirmek olası alternatifler üretmek adına bu aşamada yararlıdır,
3. *Olası stratejileri keşfetmek*: Bransford ve Stein (1984) keşif aşamasında üç stratejiyi kullanmışlardır: sorunu, belirli durumları kullanarak ve geçmişe yönelik işleyerek yönetilebilir birimlere ayırmak,
4. *Stratejilerin etkisiyle harekete geçmek*: Harekete geçmek ve geriye dönüp bakmak problem çözmeye sürecinin değerlendirici bileşenleridir. Bu iki aşama, fikirleri test etmek için birleşir ve genellikle döngü boyunca birkaç değişikliğe neden olur,
5. *Geriye dönüp bakmak*: Seçilmiş stratejiler uygunsuz etkiler yaratırsa, fikirlerin yeniden değerlendirilmesi gerekir.

Problem çözmeye, özellikle gelen bilginin kod açılımının sağlanması yönünden, bellekteki bilgiyi geri getirir. Bu bilgiler planları şekillendirmek ve uygulamak için kullanılır ve böylece problem çözmeye kişinin bilgi tabanlarını kullanması etrafında döner (Heppner ve Krauskopf, 1987). Anderson (1980), problem çözmeye için kullanılan son derece kompleks bilgi tabanı sürecini dört basamakta sınıflandırır. Bunlar (Anderson, 1980):

1. *Kod açımı*: Bilginin başlangıçta insan sistemine girerken nasıl işlendiğini ve yapılandırıldığını ifade eder.
2. *Hedef belirleme*: İçsel ya da dışsal çevredeki olan durumlara karşı davranışları düzenleyerek uyum sağlamasına yardımcı olmak anlamına gelir.

3. *Planlar geliştirme ve uyumlu olanı seçme:* Bilgileri bulup geri getirerek ve işlevselleştirerek problem çözüme davranışına uygun olanı seçme aşamasıdır.
4. *Uygulama:* Çeşitli şekillerde sıralanmış olan aktiviteleri problem çözmeye uygun olanı, en çok verim alınacak olan planları harekete geçirmeyi kapsamaktadır.

D’Zurilla ve Nezu (1990) problem çözüme becerilerinin bileşenlerini açıklarken dört tane belirli hedefe yönelik görevlerden oluştuğunu söylemektedir. Bunlar (D’Zurilla ve Nezu, 1990):

1. *Problemi tanımlama ve açık ve kesin bir şekilde ifade etme:* Birey problemlili durumu fark ettiğinde ilk dürtüsüne bağlı olarak “otomatik” yanıt verme eğilimini engelleyip “işlemsel” terimlerle durumun tüm yönlerini tanımalı ve formüle etmelidir. Durumun gerekli olan unsurlarını gereksiz olanlardan ayırarak uygun bir şekilde sınıflandırmalı, birincil hedeflerini, önemli alt problemleri veya çatışma durumlarını belirtmelidir.
2. *Alternatif çözümler üretme:* Bu aşamadaki en önemli görev, belirli problemlili duruma uygun çözümler üretmek ve bunu yapmak için üretilenler arasında en etkili çözüm sunacak olma olasılığı bulunanı en üst düzeye çıkarmaktır.
3. *Karar verme:* Karar verme durumları, çoğu zaman zarar ve fayda durumlarının hesaplanarak çeşitli alternatifler arasından bir seçim yapılması gerektiği şeklinde açıklanabilir.
4. *Çözümün uygulanması ve problemin çözülmesi:* Bu aşama hazırlık aşamasına benzemektedir, çünkü bilinçli düşünme süreçlerinin kullanılmasını da içerir (mantık ve akıl yürütme ile). Problemin çözümü geçersiz olursa, problem çözücü genellikle ilk veya ikinci aşamaya geri döner ve bu işlem tekrarlanır.

D’Zurilla, Nezu ve Maydeu-Olivares (2002), iki farklı problem çözüme stilleri boyutundan (olumlu ve olumsuz) ve üç farklı problem çözüme stilinden (akılcı problem çözüme, dürtüsellik / dikkatsizlik tarzı ve kaçınma tarzı) oluşan beş boyutlu bir sosyal problem çözüme modelini tanımlamışlardır. *Olumlu sorun yönelimi*, (a) bir problemi "meydan okuma" olarak değerlendirmek (yani, fayda ya da kazanç için fırsat), (b)

problemlerin çözülebilir olduğuna inanması ve (c) sorunları başarıyla çözebilmek için kişinin kendi kişisel yeteneğine inanmasıdır. Buna karşılık, *olumsuz sorun yönelimi*, (a) bir sorunu iyi olma hali için önemli bir tehdit olarak görme eğilimini içerir, (b) kişinin sorunları başarıyla çözme yeteneğinden şüphe eder ve (c) yaşamdaki problemlerle karşı karşıya kaldıklarında kolayca hayal kırıklığına uğrayıp üzürlür. Öte yandan, *akılcı problem çözme*, sonuca götüren problem çözme yeteneğinin rasyonel, kasıtlı, sistematik biçimde uygulanması olarak tanımlanır. *Dürtüsellik/dikkatsizlik tarzı*, problem çözme stratejilerini ve tekniklerini uygulamaya yönelik aktif girişimlerle karakterize edilir, ancak bu girişimler dar, dürtüsel, dikkatsiz, aceleci ve eksiktir. Son olarak, *kaçınma tarzı erteleme*, pasiflik veya hareketsizlik ve bağımlılık ile nitelendirilir (D’Zurilla, Maydeu-Olivares ve Gallardo-Pujol, 2011).

Heppner ve Petersen (1982) problem çözme sürecini üç temel yaklaşımla oluşturmuştur. Bunlar (Heppner ve Petersen, 1982):

1. *Problem çözme kabiliyetine güven boyutu*: Bireylerin karşı karşıya kaldıkları problem durumlarının karşısında etkili çözüm yolları bulacağına dair kendine olan güvenini ve inancını temsil eder. Bu boyut bireyin alakası, olumlu etkililiği ile aynı yönde, asabiyet, anksiyete, depresyonla zıt yönde ilişkidir. Bireyler hem kendisine hem de çevresindekilerle ilgili genel değerlendirmeler yaparak, kendisine ve becerisine yönelik genel bir inanç oluşturur bunlardan biri de problem çözme becerisine ilişkin inançlarıdır.
2. *Yaklaşma- kaçınma boyutu*: Bireyler karşılaştıkları problem durumlarının bazılarını çözmek için yaklaşma, bazılarını da kaçınma durumu gösterirler. Problem tanımlama, çözüm yolları bulma, etkili problem çözümü sürecinde yaklaşma eğilimi önemli bir eğilimdir. Yaklaşma ya da kaçınma tutumu bireyin kişisel eğilimi ile ilgilidir.
3. *Kişisel kontrol boyutu*: Duyguların ve davranışların kontrol altına alınması problemlerin etkili çözümlenmesini sağlar. Yani bireyin problem çözerken oluşan duygu ve davranışlarının kontrolüne olan inançlarını içerir.

PISA 2012 Problem Çözme Çerçevesi'nde (OECD, 2013), dört bilişsel süreç grubu oluşturmuştur:

1. *Araştırmak ve anlamak:* Araştırma ve anlayışın amacı, her bir problem bilgisinin zihinsel temsillerini oluşturmak ve ilgili kavramları tanımlayıp anlamlandırmaktır.
2. *Temsil etmek ve formüle etmek:* Bu aşamada problem çözen kişinin, ilgili bilgileri seçip düzenlemesi ve ardından gerekli altyapı bilgisiyle bütünleştirmeyi gerektirmektedir.
3. *Planlamak ve yürütmek:* Planlamanın ve yürütülmesinin amacı, problemin genel amacını belirleyip ve gerekli bilgileri kullanarak bu hedefe ulaşmak için bir strateji geliştirmektir.
4. *İzlemek ve yansıtmak:* Bu aşama, problem çözen kişinin her aşamada ilerlemeyi değerlendirmesini ve çözümün altında yatan potansiyel çözümlerin yanı sıra olası alternatif çözümleri dikkate almasını gerektirmektedir.

Bireylerin içinde bulunduğu topluma adaptasyonu, hayatında mutlu olması etkili problem çözme becerisi ile doğru orantılıdır (Cüceloğlu, 2007). Problem çözme becerisinin ölçütleri, bir kişinin problem çözme sürecini oluşturan önemli tutum, inanç ve beceriler hakkındaki bilgi veya tutumlarıdır. Problem çözme performansının değerlendirilmesi, problemin çözme aşamasından sonraki süreci bireyin gözlemleyip, gözlem sonucunun kritiğini yapmasıdır (Anderson, 1980).

2.5.3 Problem Çözme Yeteneğini Üzerinde Etkili Olan Faktörler:

Problem çözme becerisini etkileyen faktörler şunlardır:

1. Bireyin olgunlaşma ve gelişme düzeyi,
2. Bireyin sahip olduğu yetenekleri,
3. Bireyin motivasyonu,
4. Sahip olunan sosyo-kültürel yapı,
5. Eğitim-öğretim durumları,

6. Anne- baba tutumları,
7. Özgüven, Yaş
8. Geçmiş yaşantı deneyimler (Basmacı, 1998; Enc, 1982; Saygılı, 2000; Sonmaz, 2002; Thornton, 1998).

2.6 Bağlanma

2.6.1 Bağlanma ve Bağlanma Teorisi

Bağlanma “iki kişi arasındaki etkileşimin geliştirip güçlendirdiği etkilen, sevecen ilişki ve bağlılık” olarak tanımlanır (Bakırcıoğlu, 2016, s. 148). Bağlanma, bir bireyi belirli bir kişiye, bir mekânda birbirine bağlayan ve zaman içinde devam eden sevgi bağları olarak tanımlanır (Ainsworth, 1979). Bowlby (1980), güvenli bağlanmayı, başkalarıyla ilişkilerde iyi ve güvenli bir şekilde bağlanma kapasitesi olarak tanımlarken, durumsal olarak uygun bir şekilde özerk eylem kapasitesine sahip olduğunu açıklamıştır (Simmons, Gooty, Nelson ve Little, 2009).

Bowlby, bağlanma kuramı, özellikle başkalarına güçlü bir ilişki kurma eğilimini kavramsallaştırmanın ve anksiyete, öfke, depresyon ve duygusal ayrılma da dâhil olmak üzere birçok duygusal sıkıntı ve kişilik bozukluğunu açıklamanın bir yolu olarak tanımlamıştır (Bowlby, 1979). Bağlanma kuramı, insan bağları için biyolojik davranış eğilimlerindeki bireysel farklılıkları açıklayan bir çerçeveyi de ifade etmektedir (Bowlby, 1969). Bağlanma kuramına göre, kişilerarası bağlılığın güvenilirliği konusundaki kişilerarası bağlanma ve endişeden kaçınma, insan yaşamı boyunca sergilenen ilişki kalıplarının kilit boyutlarıdır (Bowlby, 1969; Mikulincer, Shaver ve Pereg, 2003). Bağlanma kuramı, bağlanma stiline önemli bireysel farklılıkları, yakın bireyler arasındaki destekleyici değişimlerin niteliğini ve kalitesini etkileyebilecek bir etken olarak tanımlanmıştır (Collins ve Feeney, 2000).

Anne ve bebek arasındaki yakın bağlayıcılığın rolünü anlama çabalarında, Bowlby (1969) ve Ainsworth (1979), bakım vermenin erken çocukluk deneyimlerine dayanan bir kişilerarası ilişki kuramı geliştirmişlerdir. Bowlby (1969, 1973, 1980) bebeklerin bağlanma davranışlarıyla doğduğunu savunmuştur. Bowlby (1969) ve Ainsworth (1979), çocuklar tutarlı ve duyarlı bir bakım aldıklarında, bakım verenleriyle güvenli bir bağ kurduklarını öne sürmüşlerdir (Santascioy, Burke ve Dovidio, 2018). Bu güvenli

bağlanma, sıkıntılı olduğunda bakıcılarından güvence beklentisi ve bakıcının yanıtlarında rahatlık ve güvence bulma yeteneği olarak kendini gösterir (Ainsworth, 1979; Bowlby, 1969). Güvenli bağlamayı teşvik eden koşulların tersine, insanlar iki farklı güvensiz bağlanma biçimi sergileyebilirler: Bağlanmadan kaçınma ve bağlanma kaygısı. Bebekler, bakım verenler sürekli olarak tepkisiz kaldıklarında önleyici bir bağlanma tarzı geliştirirler (Ainsworth, 1979; Bowlby, 1969). Bakıcıları duyarlı ve güvenilir olan çocuklar, örneğin, sosyal ve fiziki çevreyi güvenle keşfedebilir ve bakım verenlere, rahatsızlık yaşadıklarında “güvenli bir sığınak” sağlamak için güvenebilirler. Bu deneyim, bu çocukların “kendi yeteneklerinde ve başkalarının yardımında güvende” hissettiği içselleştirilmiş bağlanma temsilciliklerini teşvik eder (Lana ve Fink 2015). Bunun tersine, bakıcıları duyarsız, tepkisiz veya güvenilmez olan çocuklar, endişeli ilişkisel yakınlık (örneğin başkalarıyla meşgul olma) ya da yakınlıktan kaçınma (örneğin ilişkisel mesafe üzerinde ısrar) gibi bir dizi farklı bağlanma stilleri geliştirebilirler (Bowlby, 1980; Bretherton ve Munholland, 2008; Lapsley ve Woodbury, 2015; Lopez ve Brennan 2000; Zayas, Mischel, Shoda ve Aber, 2010). Çocuklar “içsel çalışma modelleri” veya bağlanma figürlerinin davranışlarını tahmin edip yorumlamalarına ve kendilerini diğerlerine göre görmelerine olanak tanıyan bağlanma stilleri geliştirir. Bağlanma teorisi, oluşturulan bu stillerin, yaşam boyunca daha sonraki ilişkilerin yorumlanması için şablonlar olarak hizmet ettiğini öne sürmektedir (Bifulco, Moran, Ball ve Lillie, 2002). İlk bağlanma deneyimlerine dayanan içsel çalışma modellerinin, önemli “gelişimsel süreklilik” sergiledikleri ve zaman içindeki sürekli, otomatik etkileşim kalıpları için bir temel olarak hizmet ettiği yapılan araştırmalar sonucunda bulunmuştur (Bowlby, 1980; Bretherton ve Munholland, 2008; Lapsley ve Woodbury, 2015; Lopez ve Brennan 2000). Bowlby bağlanılan figürün hizmet etmesi veya sağlaması gereken hükümleri üç madde halinde tanımlamıştır. Birincisi, bağlanma figürleri yakınlık sağlamanın hedefidir. Her insan ihtiyaç duyduğu zamanlarda bağlanma figürlerine yakınlık arayışına girme ve bunlardan yararlanma, bu figürlerden ayrıldığı zamanda sıkıntı yaşama eğilimindedirler. İkincisi, bağlanma figürleri fiziksel ve duygusal güvenli bir sığınak sağlar, sıkıntıyı hafifletmeyi kolaylaştırır, bir destek ve rahatlık kaynağıdır. Üçüncüsü, bağlanma figürleri insanların dünyayı keşfedip öğrenebilecekleri, kendi kapasitelerini ve kişiliklerini geliştirebilecekleri güvenli bir temel sağlar. Bu işlevleri yerine

getirerek bağlanma figürü güvenli bağlanmanın kaynağı haline gelir (Bowlby, 1969, 1980; Hazan ve Zeifman, 1994).

2.6.2 Yetişkinlerde Görülen Bağlanma ve Modelleri

Bağlanma teorisi ilk olarak erken çocukluk ilişkileri araştırmasında Bowlby (1969, 1979) tarafından geliştirildi ve daha sonra yetişkin ilişkileri üzerine Hazan ve Shaver (1990) tarafından genişletilmiştir. Hazan ve Shaver (1990), romantik aşkın bir bağlanma süreci olarak görülebilmesinin nedenini açıklayan argümanlar sağlayan ilk araştırmacılardandır. Hazan ve Shaver (1990), Ainsworth (1979) tarafından geliştirilen tipolojiyi yetişkin ilişkilerine uygun terimlere dönüştürmüşlerdir ve üç bağlanma stilini ortaya koymuşlardır. Katılımcılardan kendilerini güvenli, kaygılı-kararsız ve kaygılı-kaçınan olarak sınıflandırılmış stillerden kendilerini en iyi nitelendireni seçmelerini istemişler ve böylece üç stili oluşturmuşlardır (Collins ve Read, 1990). Yetişkin bağlanma görüşmesi yetişkinlerin bağlanma sistemlerini araştırmak için geliştirilmiş yarı yapılandırılmış bir röportajdır. Katılımcılardan bakım verenlerini tanımlamaları, bu tanımları açıklamaları, ebeveynlerinin tipik olarak problemleri durumlara ne tür tepki verdiklerini anlatmaları ve ebeveynleriyle kendi mevcut ilişkilerini tartışmaları istenir (Van IJzendoorn, 1995). Bu görüşme ölçeği yetişkin bağlanma stillerini 4 kategoride gruplandırmıştır; güvenli-otonom, kayıtsız, saplantılı ve çözümlenmemiş-deorganize. *Güvenli-otonomlar*: Geçmiş bağlanma deneyimlerini tutarlı bir şekilde söylerler. Bu deneyimlerin, ilişkilerinde benliklerini temsil ettiklerini ve bağlanma ilişkilerine değer kattığını belirtirler (Zimmermann ve Becker-Stoll, 2002). *Kayıtsız*: Bu bireyler, bakıcılarını idealize ederek, ilişkiye bağlı bölümleri hatırlayamamakta ısrar ederek ya da destekleyici olmayan deneyimlerin etkisini görmezden gelerek tutarsız bir söylem sergilerler. Bağlanmaya ve bağlanma figürlerine olan ihtiyacı küçümseme eğilimindedir (Zimmermann ve Becker-Stoll, 2002). *Saplantılı*: Bu stile sahip bireyler bağlanma ilişkilerinden bahsederken öfkelenirler. Geçmiş ve şimdiki ilişkilerini ebeveynlerle olan ilişkilerinden ayırmakta zorluklar yaşarlar, çoğu zaman bağlanma deneyimlerinin olumlu ya da olumsuz değerlendirmelerinden tereddüt ederler ya da pasif bir söylem stili gösterirler (Zimmermann ve Becker-Stoll, 2002). *Çözümlenmemiş-deorganize*: Kayıp veya istismar içeren potansiyel travmatik deneyimlere ilişkili olarak oluşturulmuştur (Van IJzendoorn, 1995). Bartholomew ve Horowitz (1991), bağlanma biçimlerinin dört

katgorili bir tipolojisini (güvenli bağlanma, saplantılı bağlanma, korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanma) önermişlerdir.

Güvenli bağlanma: Müspet bir kişilik modelinin ve diğer bireylere karşı oluşturulan olumlu tutumların birleşimiyle tanımlanır. Bu modele sahip olan bireyler içselleştirilmiş bir öz-değer duygusuna sahiptir ve yakın ilişkilerinde samimi ve rahattır, kendilerini açmaktan ve diğerlerinin kendilerini açmasından hoşlanırlar ve diğer bireylerin onların isteğinden daha fazla yakınlaşmaları yönünden kaygıları yoktur (Bartholomew ve Shaver, 1998; Solmuş, 2009). Güvenli bağlanma stiline sahip yetişkinler bağlanmayla ilgili kaygı durumları ile kaçınmacı davranışları düşüktür, ilişkilerinde rahattır, diğerlerinin desteğini almaya isteklidir ve başkaları tarafından değerli bulunduğu inanır (Collins ve Feeney, 2000). Güvenli bağlanmış bireyler duygularını açıkça ifade ederler, var olan problemler hakkında tartışır, onlara çözüm bulurlar, uyuma yönelik problem çözümlerine ortak olurlar. Yaratıcı problem çözme becerileri gelişmiştir (Kesebir, Özdoğan-Kavzoğlu ve Üstündağ, 2011).

Saplantılı Bağlanma: Olumsuz bir benlik modeli ve başkalarına karşı oluşturulan olumlu tutumlar ile nitelendirilir. Endişeli bir şekilde başkalarından kabul ve onay almaya çalışırlar, eğer başkalarının kendilerine doğru tepki göstermesini sağlayabilirlerse, güven veya güvenli bir bağlanma oluşturabilecekleri düşüncelerinde ısrar ederler (Bartholomew ve Shaver, 1998). Terk edilme korkusu, ilişkilerinde duygusal iniş çıkışlar, romantik ilişkilerinde kıskançlık ve güvensizlik, ayrılık ve ölüm korkusu bu bağlanma stilinin belirgin özelliklerindedir. Ebeveynlerini zorba ve adaletsiz olarak değerlendirirler (Solmuş, 2009).

Kayıtsız Bağlanma: Olumlu bir benlik modeli ve başkalarına karşı geliştirilen olumsuz modelin birleşimiyle nitelendirilmiştir. Olumsuz beklentiler yüzünden yakınlıktan kaçınırlar; yakın ilişkileri önemsiz olarak görürler ve bağımsızlığa, kendine güvenmeye değer verirler (Bartholomew ve Shaver, 1998; Collins ve Feeney, 2000). Bu bağlanma stiline sahip olanlarda diğer bireylerle güvene dayalı bir ilişki geçirmek, birini bağlı olarak yaşamak onlara göre değildir. İlişkilerinde her zaman bir mesafe vardır (Çetinkaya, 2015).

Korkulu Bağlanma: Olumsuz bir benlik modeli ve başkalarına karşı oluşturulan olumsuz tutumlar ile ilişkilidir. Saplantılı bağlanma geliştirmiş kişiler gibi

başkalarının kabul ve onaylarına bağımlıdır; ancak, olumsuz beklentiler, kayıp veya reddedilme gibi olumsuz duygu durumlarının oluşmasını engellemek için diğer bireylerle samimiyet kurmaktan kaçınırlar (Bartholomew ve Shaver, 1998). Kendilerini şansız ve değersiz olarak görürler. Bağlanma istekleri korkuyla karışık olduğu için birlikteliklerinde terk edileceği kaygısına, bir birliktelik kuramazlarsa da kimsenin kendisini değerli görmeyeceği kaygısına sahiptirler (Çetinkaya, 2015).

Yetişkin bağlanma boyutlarında, “korku”, terk edilme korkusunu (bağlanma kaygısı) ve yakınlık korkusunu (bağlanmaya engel olma) ifade etmek için kullanılır, her ikisinin de bağlanma stratejilerinin normal bileşenleri olduğuna inanılır. Yetişkin bağlanma modeline göre, daha kaygılı bireylerde korku buna bağlı olan davranışları teşvik eder ve kaçınan bireylerde, terk etme ve reddedilmeye karşı korunma aracı olarak uzaklaşma davranışlarını teşvik eder (Paetzold, Rholes ve Kohn, 2015). Yetişkinlerde güvenli bağlanma yüksek farkındalık, bireyin zihinsel sağlığı ve işleyişi ile aynı olumlu sonuçlarla ilişkilendirilmiştir, duygu düzenleme kapasitelerinin artması (bilişsel yeniden değerlendirme), uyarlanabilir başa çıkma stratejileri, algılanan stresin, sürekli kaygının, depresyonun daha düşük görülmesi ve zihinsel esenliğin artması gibi (Cordon, Brown ve Gibson, 2009; Ryan, Brown ve Crowell, 2007; Weinstein, Brown ve Ryan, 2007). Güvensiz bağlanma, düşük düzeyde farkındalık ve ifade edici baskılamamanın uygulanması, artan depresyon, anksiyete, uyumsuz başa çıkma stratejileri ve zihinsel esenliğin azalmış seviyeleri ile ilişkilidir (Kashdan, Barriours, Forsyth ve Steger, 2006; Sperberg ve Stabb, 1998).

Shaver ve Mikulincer (2002) yetişkinlikte bağlanma sisteminin dinamiklerini geliştirmişlerdir. Geliştirmiş oldukları bu model üç ana bileşenden oluşmaktadır. Birinci bileşen, tehdit edici ve sıkıntı yaratan olayların izlenmesi ve değerlendirilmesini içermektedir; bağlanma sisteminin etkinleştirilmesinden sorumludur. İkinci bileşen, destek ve rahatlama sağlayabilecek, bağlanma ihtiyaçlarını karşılayabilecek, bireyin kendi içsel kaynaklarını inşa edebilecek ve düşünce eylemi repertuarını genişletebilecek ek figürlerin kullanılabilirliğinin ve yanıt verilebilirliğinin izlenmesini ve değerlendirilmesini içermektedir. Bu bileşen, güvenli bir tabana sahip olma anlamında bireysel farklılıklardan sorumludur. Üçüncü bileşen, yakınlık arayışının bağlanma güvensizliği ve sıkıntı ile başa çıkma aracı olarak izlenmesini ve değerlendirilmesini içerir. Bağlanılan figüre karşı güvenlik duygusu

hissedilmediğinde birey ikincil duygulanımı düzenleme yoluna gider. Bu ikincil stratejiler bağlanma sisteminin aşırı uyarılması (bağlanma gereksinimlerini en üst düzeyde kullanma) ya da bastırılması (bağlanma gereksinimlerini en düşük düzeyde kullanma) şeklinde iki türdedir. Üst düzeyde kullanılan stratejiler bireyi kendi streslerine ve bağlanma figürünün ulaşılabilirliğine odaklandırır. Düşük düzeyde kullanılan stratejiler bireyin bağlanma figüründen uzaklaşmasına, yakınlıktan rahatsız olmasına tek başına güçlü olmak için çabalamasına etken olur (Işık-Terzi ve Ergüner-Tekinalp, 2013; Mikulincer, Shaver ve Pereg, 2003).

2.7 İlgili Araştırmalar

Bu başlık altında iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri kavramlarıyla ilgili yurtiçi ve yurtdışı yayınlara yer verilmiştir.

2.7.1 Yurtiçinde Yapılmış Çalışmalar

2.7.1.1 İletişim Becerileri İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Baki (2018) Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliliklerinin ve iletişim becerilerinin çeşitli değişkenleri incelenmek amacıyla 209 öğretmen adayının katılımıyla araştırmasını yapmıştır. Bu çalışmada iletişim becerilerini, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre incelemiştir. Yapılan araştırmanın sonucunda cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmen adayları lehine manidar düzeyde farklılık gösterdiği, sınıf değişkenine göre ise benzer özelliklere sahip oldukları bulunmuştur.

Dülger ve Atalar (2018) üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelemek amacıyla 400 üniversite öğrencisi ile çalışma yapmışlardır. Bu kapsamda cinsiyet, kardeş sayısı, akademik başarı düzeyi, anne-babanın eğitim düzeyi, televizyon izleme süresi ve günlük sosyal medya kullanım süresi değişken olarak ele alınmıştır. Araştırmanın sonucunda; iletişim becerileri cinsiyet, yaş, kardeş sayısı değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermemektedir. İletişim becerileri annenin eğitim düzeyi, akademik düzey, televizyon izleme süresi ve sosyal medya kullanım süresi değişkenleri ile aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Erözkan (2005) üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini etkileyen faktörlerini araştırmak amacıyla çalışma yapmıştır. Çalışmasında cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilerarası ilişki tarzları değişkenlerini kullanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu 380 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Bu çalışmanın sonucunda kadın ve erkek öğrenciler, farklı sınıfta ve yaş grubunda olan öğrenciler ile iletişim becerileri arasında anlamlı ilişkiler bulunmamıştır. Öğrencilerin sahip olduğu bağlanma modelleri ve benlik saygısı değişkenleri ile iletişim becerileri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. İletişim becerileri ile güvenli bağlanma stili arasında orta ve düşük düzeyde; korkulu, kayıtsız ve saplantılı bağlanma stilleri arasında negatif yönde, anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Gülbahar ve Sıvacı (2018) öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile sınıf yönetimi yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesini belirlemek amacıyla 504 öğrencinin katılımıyla araştırma yapmışlardır. Çalışmalarında iletişim becerilerini cinsiyet, öğrenim görülen bölümden memnuniyet, öğrenim görülen ana bilim dalı değişkenlerine göre incelemiştir. Bu çalışmanın sonucunda bu üç değişken ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Sungur (2018) üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri algısı ile kişilerarası ilişki boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmasını 354 lisans öğrencisi ile yapmıştır. Cinsiyet ve sınıf düzeyi araştırmanın değişkenidir. Araştırmanın sonucunda cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

2.7.1.2 Problem Çözme Becerileri İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Dönmez ve Kaçar (2015) sosyal öz-yeterlik ve problem çözme becerilerinin incelenmek amacıyla çalışma yapmışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu 103 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın değişkenleri cinsiyet, sınıf düzeylerine, ders kitabı dışındaki okudukları kitap sayısına ve sorunları çözmeye aldıkları yardım türü ve mezun oldukları lise türü oluşturmaktadır.

Elkin ve Karadağlı (2015) üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerinin değerlendirilmek amacıyla yaptıkları çalışmalarını 596 üniversite öğrencisinin katılımıyla yapmışlardır. Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerini değerlendirmektir. Araştırmanın değişkenlerini cinsiyet, eğitim gördükleri bölüm, sınıf, bitirdiği lise türü, okul öncesi eğitim alma durumu, çocukluğunun büyük bölümünü geçirdiği yerleşim birimi, gelir düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi, aile tipi, kardeş varlığı, ebeveyn çocuk yetiştirme tarzı, akademik

başarı algısı, samimi arkadaş ve hobi varlığı oluşturmaktadır. Tüm bu değişkenler ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır.

Gürhan, Meriç, Kaya, Turan ve Kabataş (2018) tıp fakültesi ve hemşirelik öğrencilerinde intihar olasılığı ve problem çözme becerilerinin cinsiyet, yaş, ekonomik durum gibi değişkenler açısından karşılaştırılmak için çalışma yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda bu değişkenler ile problem çözme becerisi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Problem Çözme Envanteri ile İntihar Olasılığı Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Kanat (2017) güzel sanatlar ve tasarım fakültesi öğrencilerinin problem çözme becerisi, sinizm ve sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmek için çalışma yapmıştır. Çalışma grubunu 123 kız, 81 erkek öğrenci olmak üzere toplam 204 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunun değişkenlerini cinsiyet, mezun oldukları lise, bölüm ve gelir düzeyi oluşturmaktadır. Bu değişkenler ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Köse, Ercoşkun Çelik ve Balcı (2016) okul öncesi ve sınıf öğretmeni adaylarının üretici düşünmeyle problem çözme becerilerinin incelenmek için çalışmalarını 409 lisans öğrencisi ile yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda öğrenim görülen ana bilim dalı, sınıf ve mezun olunan lise türü değişkenleri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken; cinsiyet değişkeni ile anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Yaşar-Ekici (2017) okul öncesi öğretmen adaylarının problem çözme ve sosyal beceri düzeylerinin incelenmek için çalışma yapmıştır. Yaptığı çalışmanın çalışma grubunu okul öncesi öğretmenliği lisans programında öğrenim görmekte olan 140 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın değişkenleri ile problem çözme yeteneği arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

2.7.1.3 Bağlanma Stilleriyle İlgili Yapılan Çalışmalar

Çam ve Şahin-Çelik (2018) üniversite öğrencilerinde bağlanma stillerinin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları yordama gücünün incelenmek amacıyla yaptıkları çalışmaya 223 lisans öğrencisinin katılmıştır. Araştırma sonucunda erkeklerin kadınlara göre

bağlanma stillerinin alt boyutunda yer olan kayıtsız bağlanmanın daha yüksek olduğu görülmüştür.

İşgör (2017) üniversite öğrencilerinde bağlanma tarzlarının ve okul başarılarının merhamet üzerindeki etkisini incelemek amacıyla çalışma yapmıştır. Çalışmasını 264 üniversite öğrencisi ile yapmıştır. Doğum sırası ve algılanan anne baba tutumu araştırmanın değişkenlerini oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre ortanca çocukların güvenli bağlanma tarzı puanlarının tek çocuk olanlardan anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmüştür.

Karaşar (2014) üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve sosyal kaygı düzeylerini cinsiyet, anne-baba öğrenim düzeyi ve sosyo-ekonomik düzey açısından inceleyip karşılaştırmak amacıyla 200 öğrencinin katılımıyla bir çalışma yapmıştır. Araştırmada, güvenli bağlanmadan alınan puanlar açısından kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı fark bulunmuştur ve bu fark erkeklerin lehinedir. Kadınların bağlanma stillerinin alt ölçeğinde yer alan korkulu bağlanma stilinden alınan puan ortalamaları kadınlarda anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.

Kılıç ve Kümbetlioğlu (2016) bağlanma stillerinin iletişim becerilerine etkisini araştırmak için literatür tarama çalışması yapmışlardır. Bu çalışmanın sonucunda güvenli bağlanma tarzını gösterenler güvensiz tarza sahip olanlardan daha etkin iletişim becerilerine sahip olduğu bulunmuştur.

2.7.2 Yurtdışında Yapılmış Çalışmalar

2.7.2.1 İletişim Becerileri İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Badiyepymaiejahromi, Ramezanli, Farzaneh ve Torabizadeh, (2018) hastanelerde çalışan hemşirelerin iletişim becerilerinin kalitesini araştırmak amacıyla 215 hemşirenin katılımıyla çalışma yapmışlardır. Araştırmanın değişkenlerini cinsiyet, eğitim durumu ve çalışılan birim oluşturmaktadır. Hemşirelerin eğitim düzeyleri ile iletişim kabiliyetleri arasında anlamlı derecede yüksek bir ilişki bulunmuştur. Eğitim düzeyi arttıkça iletişim becerisi de anlamlı derecede artmıştır.

Cleland, Foster ve Moffat (2005) lisans öğrencilerinin iletişim becerileri öğrenimine yönelik tutumlarının farklılıklarını öğrenim yılı ve cinsiyet değişkenine bağlı olarak inceledikleri araştırmanın sonucunda kadın öğrencilerin olumlu iletişim becerileri

tutumları erkeklere göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. 1. Sınıf öğrencilerinin olumlu iletişim becerilerine yönelik tutum puanları 2. ve 3. Sınıf öğrencilerinden anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

Ronan, Dreer, Dollard ve Ronan (2004) şiddet, başa çıkma ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucunda iletişim becerileri, sosyal problem çözme, sürekli öfke, öfke stratejileriyle kadın ve erkek grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Çatışma durumlarının düşük olduğu zaman çiftlerin etkili becerileri kullanması etkisiz becerilerin kullanılmasından daha yüksek olmuştur.

Usman ve Siddiqui (2018) tıp öğrencilerinin iletişim becerilerini öğrenmeye yönelik tutumlarını araştırmak için çalışma yapmışlardır. Çalışmaya 480 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonucunda müspet iletişim kabiliyetleri ile kadın ve erkek grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Klinik öncesi ve klinik dönemi ile olumlu iletişim becerileri tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Öğrencilerin olumlu iletişim becerileri ortalama puanları, tıp eğitiminin beş yılı ile anlamlı olarak ilişkili bulunmuştur. Eğitimde kıdemlilik arttıkça olumlu tutum eğilimi azalmıştır.

2.7.2.2 Problem Çözme Becerisi İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Flores, Ojeda, Huang, Gee ve Lee (2006) Amerikan lisesindeki Meksikalı öğrencilerin eğitim hedefleri, problem çözme değerlendirmeleri ve kariyer seçiminde öz-yeterlilikleri ile kültürleşmenin ilişkisini araştırmak için yaptıkları çalışmaya 105 Meksika kökenli Amerikalı lise öğrencisi katılmıştır. Kültürleşmenin ve problem çözme değerlendirmesinin eğitim hedefleri ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kadın ve erkekler arasında, yaş değişkenleri ile problem çözme kabiliyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Moshirabadi, Seyedfatemi, Borimnejad ve Haghani (2015) hemşirelik öğrencilerinin algıladıkları problem çözme becerilerini araştırmak için bir çalışma yapmışlardır. Çalışmayı 322 hemşirelik lisans öğrencisine uygulamışlardır. Yapılan araştırmanın değişkenleri cinsiyet, sınıf düzeyi, ilişki durumu ve kalınan yerdir. Araştırma sonucuna göre problem çözme ile sınıf düzeyine ilişkin faktörler arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olmasa da, bulgular dördüncü sınıf öğrencilerinin problem çözme becerileri konusunda daha fazla algıya sahip olduklarını göstermiştir. Erkeklerin

problem çözme becerileri kadınlardan biraz daha yüksek çıksa da erkek ve kadınlar arasındaki ortalama puan farkı istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Talebi, Yagubi, Mohagegi, Abdolmohammadi, Torkaman, Malekirad, Darvishi ve Alizade (2014) evlilik çatışmalarıyla bağlanma tarzları, problem çözme istidatı arasındaki ilişkiyi araştırmak için yaptıkları çalışmaya 100 çift katılmıştır. Araştırmanın sonucunda güvenli bağlanma stili ve problem çözme becerilerindeki beceriler, evlilik çatışmasını düşürme yönüyle pozitif ilişkilidir.

Tian, Heppner ve Hou (2014) Çin’de problem çözme değerlendirmesi ve problem çözmenin kariyer seçimine karar vermeye ve psikolojik uyumla ilişkisini incelemek amacıyla yaptıkları çalışmayı dört farklı üniversitenin temel düzeyde psikoloji dersi alan 736 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın sonucunda cinsiyet ve yaş değişkeni ile problem çözme kabiliyeti arasında ilişki bulunamamıştır.

2.7.2.3 Bağlanma Stilleriyle İlgili Yapılan Çalışmalar

Aranda, Paat, Quintana ve Carmona (2018) üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerini araştırmak için çalışma yapmışlardır. Çalışmaya 2 ila 5 yıl ilişki süresi olan 100 üniversite öğrencisi katılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda bağlanma tarzları ile kadın ve erkek grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Fujimori, Hayashi, Fujiwara ve Matsusaka (2017) Japon üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, aile işlevleri ve cinsiyet farklılıklarının yalnızlık üzerindeki etkilerini araştırmak için yaptıkları çalışmaya 284 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonucunda cinsiyet ile güvenli bağlanma stili arasında kadınların lehine manidar ilişki bulunmuştur.

Grabill ve Kerns (2000) bağlanma stilleri ve arkadaşlık ilişkilerinde yakınlık arasındaki ilişkiyi belirlemek için çalışma yapmışlardır. Çalışmaya 600 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonucunda kadın ve erkek grupları ile bağlanma meyilleri arasında ilişki bulunamamıştır.

Khodarahimi, Hashim ve Mohd-Zaharim (2016) Malezya’daki genç yetişkinlerde bağlanma stilleri, algılanılan stres ve sosyal desteği araştırmak için çalışma yapmışlardır. Çalışmaya 308 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonucunda

kayıtsız ve korkulu bağlanma stili ile algılanan stres arasında olumlu yönde manidar bir ilişki bulunmuştur. Erkeklerin kayıtsız bağlanma stili kadın öğrencilerden anlamlı derecede yüksektir. Bağlanma stilleri ile cinsiyet, din, etnik köken değişkenleri arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır.

Passanisi, Gervasi, Madonia, Guzzo ve Greco (2015) beliren yetişkinlikte bağlanma, benlik saygısı ve utanmayı araştırmak için yaşları 19 ile 24 arasında değişen 209 öğrencinin katılımı ile bir çalışma yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda utanma ile korkulu bağlanma tarzı arasında olumlu yönde; güvenli bağlanma tarzı ters yönde manidar bir ilişki bulunmuştur.

Reich ve Siegel (2002) üniversite öğrencilerinde bağlanma, ego-kimliği gelişimi ve araştırma isteğini araştırmak için çalışma yapmışlardır. Çalışmaya 161 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın sonucunda bağlanma stilleri ile cinsiyet, yaş, etnik köken değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evren ve örneklem grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada tasvirler kullanılmıştır. Bu yöntem ortadavar olan durumu araştırıp belirlemeye çalışır (Karakaya, 2014). Bu araştırmada korelasyon tarama modeli kullanılmıştır. Bu model iki ve daha fazla değişkenler arasındaki değişimlerin var olup olmasını var ise miktarını ve yönünü göstermek için kullanılmaktadır (Tekbıyık, 2014).

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın genel evrenini üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrenciler tesadüfi eleman örnekleme yöntemi ile Giresun Üniversitesi'nin 1., 2., 3. ve 4. sınıflarından seçilmiştir. Kişisel bilgi formu ve anketler Giresun Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan öğrencilere uygulanmıştır. Araştırma örneklemi 140 erkek 160 kadın öğrenci olmasıyla beraber 300 öğrenciden oluşmaktadır.

3.3 Veri Toplama Araçları

3.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri ve konuyla ilişkili olabileceği düşünülen bazı değişkenler hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan sorulardan oluşmaktadır. Bu formda yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, kaçınıcı çocuk oldukları, anne-baba eğitim durumu ve ailenin ekonomik düzeyi yer almaktadır.

3.3.2 İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği

Korkut (1996) tarafından 25 maddeden oluşan hiçbir zamandan (1) her zamana (5) doğru puanlanan beşli likert tipi şeklinde hazırlanmıştır. Buradan alınabilecek en yüksek puan 125, en düşük puan 25'tir. Puan miktarı arttıkça ferdin iletişim kabiliyetini müspet istikamette değerlendirmektedir. Korkut ölçeğin geçerlilik ve

güvenirlilik çalışmalarını yapmış ve alfa iç tutarlılık katsayısı 0.80 olarak bulunmuştur (Korkut, 1996).

3.3.3 Problem Çözme Envanteri

Problem Çözme Envanteri 32 maddeli likert tipi bir ölçme aracıdır. Maddelere verilen cevaplar 1 (kesinlikle katılıyorum) ile 6 (kesinlikle katılmıyorum) arasındadır (Şahin, Şahin ve Heppner, 1993). Ölçekte toplamda 35 soru yer almaktadır. 9., 22. ve 29. maddeler puanlanmayan maddelerdir. Puanlamadan alınabilecek değerler 32-192 puan aralığındadır (Korkmaz, Pancar, Alparslan ve Ayan, 2017). Ölçekten alınan puanlar arttıkça birey problem çözme becerisi yönünden kendini yetersiz görmektedir. “Bu araştırmada problem çözme beceri düzeyleri “yüksek”, “orta” ve “düşük” olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Yüksek grubunu 32-85, orta grubunu 86-129, düşük grubunu 130-192 puan aralığı oluşturmaktadır” (Çınar, Hatunoğlu ve Hatunoğlu, 2009, s. 220).

3.3.4 İlişki Ölçekleri Anketi

1991 yılında Bartholomew ve Horowitz tarafından geliştirilen bu ölçeğin, Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışması Sümer ve Güngör (1999) tarafından yapılmıştır. Bu ölçeğin test tekrar test güvenirliği .78 olarak belirlenmiştir (Sümer ve Güngör, 1999). 30 maddeden oluşan ölçek 7’li likert biçiminde puanlanmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarında güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma tarzları yer almaktadır (Karaşar, 2014). Bu alt ölçeklerden güvenli bağlanma alt ölçeği, İÖA’nın 3., 7., 8., 10. ve 17. sorularından oluşur. saplantılı alt ölçek ise 5. sorunun tersi, 6., 11. ve 15. sorularının yanıtları , korkulu alt ölçek 1., 4., 9. ve 14. sorularının yanıtları, kayıtsız bağlanma alt ölçeği ise 2., 5., 12., 13. ve 16. sorularının cevapları hesaplanarak bulunur.

3.4 Verilerin Analizi

Araştırmada ölçülmek istenilen verileri analiz etmek için SPSS 24.0 paketi kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzde, ortalama, t testi, tek yönlü varyans testi, Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testi uygulamaları yapılmıştır.

İletişim becerilerini değerlendirme, problem çözme becerileri, bağlanma stillerinin alt boyutlarından elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Shapiro Wilk testi sonucunda iletişim becerilerini değerlendirme ölçeği puanlarının normal dağıldığı saptanmıştır. Problem çözme becerisi ölçeğinden

alınan puanlar ile bağlanma stillerinin alt ölçeğinden alınan puanların dağılımının normal dağılmadığı saptanmıştır. Tablo 1’de çıkan sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo 1: Shapiro-Wilk Testi

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	P	İstatistik	df	P
İBDÖ	,075	300	,200	,962	300	,200
PÇE	,085	300	,000	,972	300	,000
Güvenli Bağlanma	,069	300	,006	,938	300	,000
Korkulu Bağlanma	,077	300	,005	,964	300	,000
Saplantılı Bağlanma	,086	300	,001	,974	300	,000
Kayıtsız Bağlanma	,079	300	,004	,972	300	,000

İki grup arasındaki farkı incelemek için Mann Whitney U testi, ikiden fazla parametrik dağılan grupların arasındaki karşılaştırmalarda Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis H testi sonucunda manidar çıkan farkları hangi gruplar arasında manidar olduğunu belirlemek için Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu araştırmada yer alan bağımlı ve bağımsız değişkenleri arasındaki ilişki Spearman korelasyon test edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR

Bu bölümde demografik verilerin analizi yapıldıktan sonra araştırmanın esas gayesi olan öğrencilerin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki test edilmiştir. Öğrencilerin iletişim becerilerini değerlendirme, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri ölçeklerinden aldıkları puanlar ile araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formundan alınan bilgiler arasındaki ilişkiler incelenip sunulmuştur.

4.1 Betimleyici İstatistiksel Verilere İlişkin Bulgular

300 katılımcının yer aldığı çalışmanın demografik verileri incelenmiştir. Örneklem grubunun kişisel bilgilerinin frekans ve yüzdeleri Tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2: Araştırma Katılımcılarının Sosyodemografik Değişkenlere İlişkin Dağılımı

Değişkenler	Grup	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	160	%53,3
	Erkek	140	%46,7
Yaş	18-20 yaş	150	%50
	21-23 yaş	102	%34
	24-26 yaş	23	%7,7
	26 üzeri yaş	25	%8,3
Kardeş sayısı	Tek çocuk	12	%4
	2 kardeş	60	%20
	3 kardeş	81	%27
	4 kardeş	67	%22,3
	5 kardeş	36	%12,0
Doğum sırası	6 kardeş ve üzeri	44	%14,7
	İlk çocuk	101	%33,7
	Ortanca çocuk	94	%31,3
	Son çocuk	102	%34
Anne eğitim	Okur-yazar değil	43	%14,3
	Okur-yazar	21	%7
	İlkokul	145	%48,3
	Ortaokul	48	%16
	Lise	30	%10
Üniversite	13	%4,3	

Baba eğitim	Okur-yazar değil	8	%2,7
	Okur-yazar	15	%5
	İlkokul	116	%38,7
	Ortaokul	47	%15,7
	Lise	54	%18
	Üniversite	60	%20
Ekonomik durumu	Yüksek	1	%0,3
	Orta	265	%88,3
	Düşük	34	%11,3

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 160'ının (%53,3) kadınlardan oluştuğu ve 140'ının (%46,7) erkeklerden oluştuğu, 18-20 (%50) yaş aralığında olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin 81'i (%27) 3 kardeş, 102'si (%34) son çocuk, 145'inin (%48,3) annesi ilkököl mezunu, 116'sının (%38,7) babası ilkököl mezunu ve 265'inin (%88,3) ekonomik durumunun orta gelirli olduğu söylenebilir.

Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin İletişim, Problem Çözme Becerilerine ve Bağlanma Stilleri Alt Ölçeğine İlişkin Puan Ortalamaları

Değişken	N	\bar{X}	SS.	Min.	Max.
İletişim	300	96,29	11,28	54	120
Problem Çözme	300	97,37	18,007	47	164
Güvenli Bağlanma	300	20,63	4,21	6	35
Korkulu Bağlanma	300	15,26	4,32	5	28
Saplantılı Bağlanma	300	14,22	4,03	5	30
Kayıtsız Bağlanma	300	22,86	5,18	9	35

Tablo 3 incelendiğinde; öğrencilerin iletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinden aldığı puan ortalamasının 96.29 ± 11.28 , en düşük puanın 54, en yüksek puanın 120 puan olduğu, Problem çözme envanterinden alınan puanlara baktığımızda puan ortalamasının $97.37 \pm 18,007$, en düşük puanın 47, en yüksek puanın 164 puan olduğu görülmektedir. Öğrencilerin güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanların

ortalaması 20.63±4.21, korkulu bağlanma ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması 15.26±4.32, saplantılı bağlanma ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması 14.22±4.03 ve kayıtsız bağlanma ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması 22.86±5.18 olarak saptanmıştır. Ortalama değerlere baktığımızda grubun iletişim becerileri düzeylerinin iyi, problem çözme becerilerinin orta düzeyde ve kayıtsız bağlanma stiline sahip olduğu söylenebilir.

4.2 Korelasyona İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerinde yer alan sorulara ilişkin cevapları bulmaya yönelik yapılan istatistiksel sonuçlara yer verilmiştir.

4.2.1 Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri Ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizinden faydalanılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4: Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri Ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular

Değişken	N	r	p
İletişim Becerileri Ölçeği Puanları	300	-,400	,000
Problem Çözme Becerileri Envanteri Puanları			

*p<0.05

Tablo 4 incelendiğinde Pearson korelasyon analizi sonucunda “iletişim becerileri” ile “problem çözme becerileri” arasında istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde (p=0,000) anlamlı bir ilişki olduğu gözükmemektedir (r=-0.400, p<0.05). Çıkan sonuçlara baktığımızda iletişim becerileri yükseldikçe karşılaşılan problemleri çözmekte kolaylaşmakta çıkarımı yapılabilir.

4.2.2 Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirme İle Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile bağlanma stilleri envanterinin alt ölçekleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Sperman Korelasyon Analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5: Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirme İle Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Değişken	Değişken	N	r	p
Güvenli Bağlanma Ölçeği Puanları	İletişim Becerileri Ölçeği Puanları	300	0,130	0,066
Korkulu Bağlanma Ölçeği Puanları	İletişim Becerileri Ölçeği Puanları	300	-0,203	0,004*
Saplantılı Bağlanma Ölçeği Puanları	İletişim Becerileri Ölçeği Puanları	300	-0,057	0,001*
Kayıtsız Bağlanma Ölçeği Puanları	İletişim Becerileri Ölçeği Puanları	300	0,368	0,423

*p<0.05

Tablo 5 incelendiğinde; öğrencilerin güvenli bağlanma ve kayıtsız bağlanma ölçeklerinden aldıkları puanlar ile iletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Sperman Korelasyon Analizi yapılmış ve anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür (Sırasıyla; $r=0.130$, $p=0.066$ ve $r=0.363$, $p=0.423$; $p>0.05$).

Öğrencilerin korkulu ve saplantılı bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile iletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Öğrencilerin korkulu ve saplantılı bağlanma

puanları arttıkça iletişim becerileri ölçeğinden aldıkları puanlarının düşmekte olduğu görülmüştür ($r=-0.203$, $p=0.004$; $p<0.05$).

4.2.3 Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri Envanteri İle Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ile bağlanma stilleri envanterinin alt ölçekleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Sperman Korelasyon Analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6: Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri Envanteri İle Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Değişken	Değişken	N	r	p
Güvenli Bağlanma Ölçeği Puanları	Problem Çözme Becerileri Envanteri Puanları	300	0,620	0,001*
Korkulu Bağlanma Ölçeği Puanları	Problem Çözme Becerileri Envanteri Puanları	300	0,130	0,066
Saplantılı Bağlanma Ölçeği Puanları	Problem Çözme Becerileri Envanteri Puanları	300	0,368	0,066
Kayıtsız Bağlanma Ölçeği Puanları	Problem Çözme Becerileri Envanteri Puanları	300	0,203	0,004*

* $p<0.05$

Tablo 6’da görüldüğü gibi; öğrencilerin güvenli ve kayıtsız bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile problem çözme becerileri envanterinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Spearman Korelasyon-Analizi yapılmış ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p < 0.01$). Öğrencilerin güvenli ve kayıtsız bağlanma ölçeğinden aldıkları puanları arttıkça problem çözme envanterlerinden aldıkları puanların artmakta olduğu görülmüştür ($r = 0.620, p = 0.001; r = 0.203, p = 0.004; p < 0.05$).

Öğrencilerin saplantılı ve korkulu bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile problem çözme envanterlerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($r = 0.130, p = 0.066; r = 0.368, p = 0.066 p > 0.05$).

4.2.4 Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetinin iletişim becerileri üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını belirlenmesinde bağımsız gruplar t testinden faydalanılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7: Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişken	Grup	N	\bar{X}	SS	t	p
Cinsiyet	Kadın	160	95,54	11,53	0,416	0,678
	Erkek	140	96	11,02		

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğrencilerin iletişim becerileri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını incelemek amacıyla bağımsız gruplar t testi yapılmış ve iletişim becerileri ile cinsiyet değişkeni ($t = 0.416, p > 0.05$) arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

4.2.5 Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin yaşının iletişim becerileri üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8: Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	1707,034	3	569,011	4,630	0,004*	18-20 yaş ile 26 üzeri yaş grubu
Gruplar içi	36380,736	296	122,908			
Toplam	38087,770	299				

*p<0.05

Tablo 8’de görüldüğü gibi öğrencilerin iletişim becerileri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmış ve iletişim becerileri ile yaş değişkeni ($p=0.004$, $p<0.05$) arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bulunan bu fark 18-20 yaş grubu ile 26 ve üzeri yaş grubu arasındadır. Yani öğrenciler arasındaki yaş farkı açıldıkça iletişim becerileri artmaktadır denilebilir.

4.2.6 Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetinin problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını belirlenmesinde Mann Whitney U testinden faydalanılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9: Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişken	Grup	N	S.O.	S.T.	U	p
Cinsiyet	Kadın	160	148,80	23808,5	10928,500	0,717
	Erkek	140	152,44	21341,50		

Üniversite öğrencilerinin problem çözmeye ilişkin becerilerinin cinsiyet değişkenine göre farklı olup olmadığı Mann Whitney U testi ile incelenmiştir. Tablo 9’da görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ile cinsiyet değişkeni ($U=10928.5$, $p=0.717$; $p>0.05$) arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

4.2.7 Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin yaşının problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi yapılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 10: Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Değişken	Grup	N	Sıra Ortalaması	sd.	X ²	p
Yaş	18-20 yaş	150	149,40	3	1,487	0,685
	21-23 yaş	102	155,14			
	24-26 yaş	23	156,50			
	26 yaş üzeri	25	132,64			

Üniversite öğrencilerinin problem çözmeye ilişkin becerilerinin yaş değişkenine göre farklı olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile incelenmiştir. Tablo 10'da görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ile yaş değişkeni ($\chi^2=1.487$, $p=0.685$; $p>0.05$) arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

4.2.8 Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetleri İle Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlara İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetinin bağlanma stilleri alt ölçekleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen sonuçlara ilişkin veriler Tablo 11'de yer verilmiştir.

Tablo 11: Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetleri İle Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması

Değişken	Grup	N	S.O.	S.T.	U	p
Güvenli Bağlanma Ölçeği	Kadın	160	109,34	17494,50	3478,50	0,023*
	Erkek	140	114,26	13132,50		
Korkulu Bağlanma Ölçeği	Kadın	160	106,80	17088,50	3506,50	0,026*
	Erkek	140	87,2	12196,50		
Saplantılı Bağlanma Ölçeği	Kadın	160	100,99	13735,00	4296,00	0,872
	Erkek	140	99,45	13923,00		
Kayıtsız Bağlanma Ölçeği	Kadın	140	98,52	19021,50	4090,50	0,485
	Erkek	160	104,71	14660,50		

Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri alt ölçekleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını incelemek için Mann Whitney U testi yapılmıştır. Tablo 11’de görüldüğü gibi; güvenli bağlanma ölçeğinden alınan puanlar açısından erkek öğrencilerin lehine anlamlı bir fark vardır ($U=3478.50$, $p=0.023$; $p<0.05$). Erkek öğrencilerin güvenli bağlanma puanlarının kadın öğrencilerin güvenli bağlanma puanlarına oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark bulunmuştur. Korkulu bağlanma ölçeği puanları açısından kadın öğrencilerin aleyhine anlamlı bir fark vardır ($U=3506.50$, $p=0.024$; $p<0.05$). Kadın öğrencilerin korkulu bağlanma puanlarının erkek öğrencilerin korkulu bağlanma puanlarına oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin saplantılı ve kayıtsız ölçeklerinin puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur (Sırasıyla; $U=4285.00$, $p=0.860$ ve $U=4082.50$, $p=0.479$; $p>0.05$).

4.2.9 Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlara İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetinin bağlanma stilleri alt ölçekleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Spearman Korelasyon Analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 12’de yer verilmiştir.

Tablo 12: Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinden Alınan Puanları Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması

Değişken	Değişken	N	r	p
Güvenli Bağlanma Ölçeği Puanları	Yaş	300	-0,006	0,600
Korkulu Bağlanma Ölçeği Puanları	Yaş	300	-0,054	0,170
Saplantılı Bağlanma Ölçeği Puanları	Yaş	300	-0,098	0,066
Kayıtsız Bağlanma Ölçeği Puanları	Yaş	300	0,114	0,011*

Üniversite öğrencilerinin yaşları ile güvenli bağlanma, korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanma ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamak amacıyla Spearman Korelasyon Analizi yapılmıştır. Tablo 12’de görüldüğü gibi anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir (Sırasıyla; $r=-0.006$, $p=0.600$; $r=-0.054$, $p=0.170$ ve $r=-0.098$, $p=0.066$; $p>0.05$).

Tablo 12’de görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin yaşları ile kayıtsız bağlanma ölçeğinden aldıkları puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Öğrencilerin yaşları arttıkça kayıtsız bağlanma puanlarının da artmakta olduğu saptanmıştır ($r=0.114$, $p=0.011$; $p<0.05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen nicel bulgular yorumlanarak sonuç ve önerilerde bulunulmuştur.

5.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın alt problemlerinde yer alan “Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin yapılan analiz sonuçlarına göre “iletişim kabiliyetleri” ile “sorun çözme yeteneği” arasında istatistiksel olarak manidardır. Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu (2009) yaptıkları çalışmada iletişim ile sorun çözme kabiliyetleri manidardır. Yapılanlar çalışmamızın sonucumuzu destekler niteliktedir. Alan yazı incelendiğinde etkili iletişim becerisinin problem çözme becerilerine olumlu yönde etki ettiği görülmüştür. Bu araştırmanın sonucuna göre üniversite öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin iyi, problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bireylerin günlük yaşamda karşılaştıkları problemleri etkili iletişim becerileri kullanarak çözümleyebildiği söylenebilir. Problem çözme ve iletişim becerileri öğrenilebilir ve yaşantılar sonucunda geliştirilebilir becerilerdendir. İletişim becerileri ve problem çözme becerileri bireylerin yaşamlarını kişisel, sosyal ekonomik açıdan etkileyen önemli sosyal becerilerdendir. Bu becerilerin iyi düzeyde olması bireylerin yaşamsal doyumlarını ve yaşam kalitelerini tüm yönleriyle etkileyip artırabilir (Erözkan, 2005). Araştırma bulgularının da iletişim kabiliyetleri ve sorun çözme yeteneği arasında karşılıklı etkileşime dayandığı hipotezini desteklediği söylenebilir.

5.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın ikinci problemlerinde yer alan “Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve bağlanma tarzları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorularına ilişkin yapılan analiz sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin korkulu ve saplantılı ölçeklerinden elde edilen sonuçlar ile iletişim becerilerini değerlendirme envaterinden çıkan sonuçlar ile negatif yönde manidar bir bağ olduğu görülmüştür. Murray (2001); Murray, Rose, Bellavia, Holmes ve Kusche (2002) yapmış oldukları çalışmalarda bağlanma stilleri ve iletişim becerilerinin manidar bir bağı olduğu belirtilmiştir.

Korkulu bağlanma tarzı gösteren bireyler kendilerini ve diğerlerini değersiz görme eğilimindedirler bu nedenle bu bireyler diğer bireyler ile etkileşime girmekten kaçınırlar ve bunun sonucunda iletişim becerilerinin olumsuz etkilendiği söylenebilir. Saplantılı bağlanma stiline sahip bireyler ise kendilerini değersiz görürlerken karşısındaki bireyleri değerli görme eğilimindedir bu sebepten dolayı karşısındaki kişilerden sürekli onay alma ihtiyacı hissederek ilişkileriyle sürekli meşgul olurlar bu durumların iletişim becerilerini olumsuz etkilediği söylenebilir.

5.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın alt problemlerinde yer alan “Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin yapılan analiz sonucunda öğrencilerin güvenli ve kayıtsız bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar sorun çözme yeteneği envanterinden aldıkları puanlar arasında manidar ilişki olduğu görülmüştür. Öğrencilerin saplantılı ve korkulu bağlanma envanterinin sonuçlarıyla problem çözme envanterlerinden aldıkları puanlar arasında anlamsız ilişki görülmüştür. Eğeci ve Gençöz (2006) yaptıkları çalışmada güvenli bağlanma stiliyle sorun çözme arasında manidarlık vardır. Çıkanlar bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin yakın çevresiyle kurdukları anlamlı ve sağlam ilişkiler sonucunda yakın çevresinden de destek alacağını bilerek karşısına çıkan problem karşısında kaçmayarak, problemlere etkili çözüm yolları bulma sürecine gideceği söylenebilir. Kayıtsız bağlanma stiline sahip olan bireylerin ise özerkliklerine verdiği önem ile birlikte karşısına çıkan problemleri çözümlene yoluna girerek bu özerkliği devam ettirmek istedikleri için problem çözme becerilerinin gelişmiş denilebilir.

5.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Dördüncü alt problemlerinde yer alan “Cinsiyet ile üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorularına ilişkin yapılan analiz sonuçlarına göre kadın ve erkek talebelerin iletişim becerilerinde manidar bir sonuç bulunmamıştır. Gülbahçe (2010); Kıssal, Kaya ve Koç (2016); Koçyiğit, Koçyiğit ve Özsoy (2018); Tepeköylü-Öztürk ve Soytürk (2015) yaptıkları çalışmada kadın ve erkekler ile iletişim becerileriyle manidar bir fark bulamamışlardır. Bu yapılan çalışmaların sonucu araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Milli ve Yağcı (2017); Pelit, Karaçor ve Kılıç (2018);

Sungur (2018); Turgut, Kutlu ve Mut (2018); Yılmaz, Kumcağız, Balcı-Çelik ve Eren (2011) yaptıkları çalışmada hoca namzetlerinin bildirişim yeteneklerinin kadın hoca namzetlerinin lehine olduğunu bulmuşlardır bu sonuçlar araştırma bulgularını desteklememektedir. Araştırmanın alt problemlerinde yer alan “Cinsiyet ile üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorularına ilişkin yapılan analiz sonuçlarına göre cinsiyetler ile sorun çözme yeteneği arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Kolayış ve Turan (2018) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin sorun çözme yeteneğiyle kadın ve erkek gruplarda manidarlık yoktur. Bu çalışmalar çalışma sonucumuzu dayanak oluşturur niteliktedir. Okanlı ve Durmuş (2018) yaptıkları çalışmada lisans talebelerinin yaşları ile sorun çözme yeteneği arasındaki ilişkiyi anlamlı olarak bulmuşlardır. Bu çalışma sonucunda ortaya çıkan veriler araştırma sonucunu desteklememektedir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve problem çözme becerileri ile cinsiyet değişkeni bakımından farklılık göstermemeleri, eğitim düzeylerinin, çoğunun ekonomik düzeyinin, anne-baba eğitim durumunun, yaşlarının birbirine yakın olması ile ilişkilendirilebilir. Araştırmanın alt problemlerinde yer alan “Cinsiyet ile üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorularına ilişkin yapılan analiz sonuçlarına göre kadın öğrenciler ile erkek öğrencilerin bağlanma stillerinin alt boyutlarında yer alan güvenli ve korkulu tarz arasında cinsiyet değişkeni ile manidarlık vardır. Güvenli bağlanma stili erkek öğrencilerin lehine iken, korkulu bağlanma stili kadın öğrencilerde anlamlı olarak daha yüksektir. Akbağ ve Erden-İmamoğlu (2010) yaptıkları çalışmada korkulu bağlanma stilinin kadın öğrencilerde anlamlı derecede yüksek bulurken saplantılı bağlanma stilini erkek öğrencilerde anlamlı derecede de yüksek bulmuştur. Korkulu bağlanma stili ile ilgili buldukları sonuç araştırmamızı destekler niteliktedir. Karaşar (2014) yaptığı çalışmada bağlanma stillerinin alt boyutunda yer alan güvenli bağlanma ve korkulu bağlanma stilleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Güvenli bağlanma stili erkeklerin lehine iken, korkulu bağlanma stili puanı kadınlarda erkeklerden istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. Bu çalışmanın sonucu araştırmamızı destekler niteliktedir. Çam ve Şahin-Çelik (2018) yaptıkları çalışmada erkeklerin kayıtsız ve saplantılı bağlanma tarzlarının kadın katılımcılara göre manidar olarak yüksek olduğunu bulmuşlardır. Bağlanmanın diğer

boyutlarında ise cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. Yaptıkları çalışmanın sonucu ile bu araştırmanın sonucu örtüşmemektedir. Araştırma sonucunda çıkan korkulu bağlanma stiline kadın öğrencilerde, güvenli bağlanma stiline ise erkek öğrencilerde daha yüksek çıkmasını ataerkil bir toplum olmamıza bağlayabiliriz. Günümüzde bu yapı biraz da kırılmış olmasına rağmen kültürümüzde erkek çocukları daha atılgan, daha özgür, daha cesaretli yetiştirilmesine rağmen kız çocukları daha kontrollü, daha kurallara uyan, daha temkinli şekilde yetiştirilmesinden dolayı ortaya çıkmış olabileceği söylenebilir (Kağıtçıbaşı, 2000).

5.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın alt problemlerinde yer alan “Yaş ile üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında manidarlık var mıdır?” sorularına ilişkin yapılan çalışmaya göre üniversite öğrencilerin yaşı ile iletişim becerileri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bulunan bu fark 18-20 yaş grubu ile 26 üzeri yaş grubu arasındadır. 26 yaş üzerindekiilerin iletişim becerileri 18-20 yaş grubuna göre yüksektir. Araştırma sonucunda 26 yaş üzerinin daha yüksek iletişim beceri puanları almış olmasını geçirmiş oldukları yaşam deneyimlerinin, etkileşime girmiş oldukları birey sayılarının fazla olmasına bağlanabilir. Yaş faktörü ile sorun çözme yeteneği arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Gürhan, Meriç, Kaya, Turan ve Kabataş 2018; Schreglmann ve Doğruluk (2012) yaptıkları çalışmada yaş değişkeniyle sorun çözme yeteneği arasında manidarlık bulamamışlardır. Yapılmış olan bu çalışmalar bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin hepsinin lisans öğrencisi olması, anne- baba eğitim durumlarının, ekonomik düzeylerinin benzer olmasından dolayı bu sonuç ortaya çıkmış olabilir. Bağlanma stilleri ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında yaş ile bağlanma stillerinin alt boyutunda yer alan kayıtsız bağlanma stili arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin yaşı arttıkça kayıtsız bağlanma stiline sahip olma oranı da artmıştır. Şişman (2016) yılında lisans ve lisansüstü öğrencilerle yaptığı çalışmada bireylerin yaşları ile kaygılı bağlanma stili arasında açısından anlamlı fark bulmuştur.

5.6 Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin ve problem çözme becerilerinin bağlanma stilleri üzerinden incelemeyi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Giresun Üniversitesi'nde lisans düzeyinde öğrenim görmekte olan 300 kişiye İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği, Problem Çözme Envanteri ve İlişki Ölçekleri Envanteri uygulanmıştır. Yapılan çalışmaların analizi doğrultusunda araştırmanın denenceleri test edilmiştir. Bulunan sonuçlar şu şekildedir:

1. Bildirişim yeteneği ile sorun çözme yeteneği arasında manidarlık vardır. Bildirişim yeteneğinden alınan puan artıkça problem çözme becerilerinden alınan puan da artmıştır.
2. İletişim becerileri ile bağlanma stillerinin alt boyutunda yer alan korkulu ve saplantılı bağlanma stilleri aralarında ters yönde manidarlık bulunmuştur. Diğer bir deyişle korkulu ve saplantılı bağlanma stiline sahip olan bireylerin iletişim becerilerinin düştüğü söylenebilir.
3. Problem çözme becerileri ile bağlanma stillerinin alt boyutunda yer alan güvenli veya kayıtsız bağlanma tarzı arasında manidarlık bulunmuştur. Güvenli veya kayıtsız bağlanma stiline sahip olan bireylerin problem çözme becerileri envanterinden yüksek puanlar aldığı saptanmıştır.
4. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetleriyle iletişim becerilerinin, problem çözme becerilerinin ve bağlanma stillerinin arasındaki ilişkiye bakıldığında kadın ve erkek gruplar arasında bildirişim yeteneği arasında manidarlık yoktur denilebilir. Başka bir ifadeyle kadın ve erkek öğrencilerin iletişim becerilerine yönelik algılarında bir farklılık yoktur.
5. Cinsiyet ve sorun çözme yeteneği arasında manidarlık yoktur.
6. Cinsiyet ile bağlanma stilleri arasında bağlanma stilinin alt boyutlarında yer alan güvenli ve korkulu bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Güvenli bağlanma stili erkek öğrencilerde daha yüksek iken korkulu bağlanma stili kadın öğrencilerde daha yüksek bulunmuştur.

7. Üniversite öğrencilerinin yaşlarıyla iletişim becerilerinin, problem çözme becerilerinin ve bağlanma stillerinin arasındaki ilişkiye bakıldığında yaş ve bildirişim yeteneği arasında manidarlık vardır. 18-20 yaş grubuna göre 26 üzeri yaş grubunun bildirişim yeteneği skorlarının fazlalığı saptanmıştır. Yaş ve sorun çözme yeteneği arasında manidarlık bulunamamıştır. Yaş ile kayıtsız bağlanma tarzı arasında manidarlık vardır. Talebelerin yaşları büyüdükçe kayıtsız bağlanma stilleri de artmıştır.

Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin iletişim düzeylerinin iyi, problem çözme becerilerinin orta, genel olarak kayıtsız bağlanma stiline sahip olduğu görülmüştür.

Bu sonuçlardan yola çıkıldığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Benzer araştırmalar iletişim ve problem çözme becerilerinin geliştirilebilir beceri türlerinden olabileceği göz önüne alınarak lisans döneminden önceki yıllarda da yapılabilir.
2. Deney ve kontrol grubu kullanılarak bu araştırmaya benzer çalışmalar yapılabilir.
3. Bağlanma stillerinin iletişim becerilerini ve problem çözme becerilerini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebileceği düşünüldüğünde anne-baba eğitimi seminerleri, bireylere seminerler, konferanslar, önleyici hizmetler sunulabilir.
4. İletişim veya problem çözme becerilerinin geliştirilmesi için erken yaşlarda bireylere bu becerileri kazandıracak eğitimler verilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, F. (2007). Sözsüz iletişim. E. Arslan ve A. Ertürk (Ed.). *Genel ve teknik iletişim* içinde (s. 45-61). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Adair, J. (2000). *Karar verme ve problem çözme* (N. Kalaycı, Çev.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ainsworth, M. D. S. (1979). Attachment as related to mother-infant interaction. *Advances in the Study of Behavior*, 9, 1-51. Erişim adresi: [http://dx.doi.org/10.1016/S0065-3454\(08\)60032-7](http://dx.doi.org/10.1016/S0065-3454(08)60032-7)
- Akbağ, M. ve Erden-İmamoğlu, S. (2010). Cinsiyet ve bağlanma stillerinin utanç, suçluluk ve yalnızlık duygularını yordama gücünün araştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(2), 651-682. Erişim adresi: <http://oldsite.estp.com.tr/pdf/tr/16258a230eabaddced20fbc63f6a48fagTAM.pdf>
- Akkaya, M. A. (2018). Önce insan, önce iletişim: Bilgi ve belge yöneticileri için halkla ilişkiler. *Türk Kütüphaneciliği*, 32(1), 59-61. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/2911/2823>
- Aksoy, B. (2003). Problem çözme yönteminin çevre eğitiminde uygulanması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 83-98. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/114800>
- Anderson, J. R. (1980). *Cognitive psychology and its implications*. San Francisco: Freeman.
- Aranda, G. I. P., Paat, W. A. T., Quintana, C. G. R. ve Carmona, S. E. (2018). Attachment in university students. *International Journal of Psychology and Behavioral Sciences*, 8(1), 12-16. doi: 10.5923/j.ijpbs.20180801.03
- Arslan, E., Arslan, Ç. ve Arı, R. (2012). Kişilerarası problem çözme yaklaşımlarının, bağlanma stilleri açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 7-23.
- Babacan, M. (2008). *Yazılı ve sözlü anlatım "kompozisyon bilgileri"* (2. Baskı). İstanbul: 3F Yayınevi.
- Badiyepymaiejahromi, Z., Ramezanli, S., Farzaneh, M. ve Torabizadeh, C. (2018). Quality of communication skills of nurses worked at the hospitals affiliated to Jahrom University of Medical Sciences, Iran. *Bangladesh Journal of Medical Science*, 17(2), 275-281. doi: 10.3329/bjms.v17i2.35884
- Bakırcıoğlu, R. (2016). *Ansiklopedik eğitim ve psikoloji sözlüğü* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Baki, Y. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliliklerinin ve iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(19), 213-233. doi: 10.7827/TurkishStudies.13949
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: an attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationship*, 7, 147-148. Erişim adresi: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0265407590072001>
- Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61 (2), 226-244. doi: 10.1037/0022-3514.61.2.226
- Bartholomew, K. ve Shaver, P. R. (1998). Methods of assessing adult attachment: do they converge? J. A. Simpson ve W. S. Rholes (Eds.). *Attachment theory and close relationship* içinde (s. 25-45). New York: Guilford Press.

- Basmacı, S. (1998). *Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerini algulamalarının bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 71588).
- Başaran, İ. E. (1982). *Örgütsel davranış yönetimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Başarer, Z., Başarer, D. ve Demirkaya, P. N. (2016). Kişiler arası iletişim engelleri ölçeği geliştirme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 43, 290-303.
- Bayrak, S. (1995). *Örgütlerde etkili iletişim ve iletişim yönetimi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 42651).
- Bifulco, A., P. M. Moran, Ball, C. ve Lillie, A. (2002). Adult attachment style. II: Its relationship to psychosocial depressive-vulnerability. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 37, 60–67. doi: <https://doi.org/10.1007/s127-002-8216-x>
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Vol. 1. Attachment*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. London: Tavistock.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Vol. 2. Separation*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss: Vol. 3. Sadness and depression*. New York: Basic Books.
- Bransford, J. ve Stein, B. S. (1984). *The IDEAL problem solver: A guide for improving thinking, learning, and creativity*. New York: W. H.
- Bretherton, I. ve Munholland, K. A. (2008). Internal working models in attachment relationships: elaborating a central construct in attachment theory. J. Cassidy ve P. R. Shaver (Eds.). *Handbook of attachment: theory, research, and clinical applications* içinde (s. 102-127). New York: Guilford Press.
- Cleland, J., Foster, K. ve Moffat, M. (2005). Undergraduate students' attitudes to communication skills learning differ depending on year of study and gender. *Medical Teacher*, 27(3), 246–251.
- Collins, N. L. ve Feeney, B. C. (2000). A safe haven: An attachment theory perspective on support seeking and caregiving in intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(6), 1053-1073. doi: 10.1037//0022-3514.78.6.1053
- Collins, N. L. ve Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663. Erişim adresi: http://anthro.vancouver.wsu.edu/media/Course_files/anth-260-edward-h-hagen/collins-and-read-1990.pdf
- Cordon, S. L., Brown, K. W. ve Gibson, P. R. (2009). The role of mindfulness-based stress reduction on perceived stress: preliminary evidence for the moderating role of attachment style. *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 23(3), 258–269. doi: 10.1891/0889-8391.23.3.258
- Cüceloğlu, D. (2007). *Keşke'siz bir yaşam için iletişim donanımları* (27. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çam, Z. ve Şahin-Çelik, G. (2018). Üniversite öğrencilerinde bağlanma stillerinin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları yordama gücünün incelenmesi. *Anemon*

- Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6), 787-797. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/461661>
- Çalık, T., Sezgin, F. ve Çalık, C. (2013). *Yönetimde problem çözme* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1, 240-255. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/115163>
- Çapar, D. ve Şenşekerci, E. (2017). Sınıfta en sık karşılaşılan iletişim engelleri ve bu engellerin aşılması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(10), 271-288. doi: 10.16990/SOBIDER.3410
- Çedikçi-Elgünler, T. ve Çedikçi-Fener, T. (2011). İletişimin kalitesini etkileyen engeller ve bu engellerin giderilmesi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 1(1), 35-39. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/138279#page=39>
- Çelik-Berber, Ç. (2018). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin psikolojik iyi olma ve sosyal güvende hissetme: aralarındaki ilişki ne? *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 27-40.
- Çetinkaya, B. (2015). *Sevdiğinizize bağlı mısınız, bağımlı mısınız? Bağlanma* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çınar, O., Hatunoğlu, A. ve Hatunoğlu, Y. (2009). Öğretmenlerin problem çözme becerileri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 215-226. Erişim adresi: <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/131275-20120409115016-215-226.pdf>
- De La Bedoyere, Q. (1997). *Sorun çözme teknikleri* (D. Şahiner, Çev.). İstanbul: Rota Yayınları.
- Deniz, İ. (2003). *İletişim becerileri eğitiminin ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin iletişim becerisi düzeylerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 133989).
- Dewey, J. (1910). *How we think*. Boston: D. C. Heath & Co. [Adobe Digital Editions sürümü]. Erişim adresi: <https://archive.org/details/howwethink000838mbp/page/n15>
- Doğan, İ. (1998). *İletişim ve yabancılaşma yazılı kültürümüzde ilkler*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (2008). *İletişim çatışmaları ve empati* (39. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dönmez, K. H. ve Kaçar, F. (2015). Giresun Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin sosyal öz-yeterlik ve problem çözme becerilerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(2), 537-546.
- Dülger, E. ve Atalar, A. D. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 98-114. doi: 10.17679/inuefd.334154
- D'Zurilla, T. J. ve Nezu, A. M. (1990). Development and preliminary evaluation of the social problem-solving inventory. *Psychological Assessment*, 2(2), 156-163. doi: 10.1037/1040-3590.2.2.156
- D'Zurilla, T. J. ve Nezu, A. M. (2010). *Handbook of cognitivebehavioral therapies* (3. Baskı). New York: Guilford Press.

- D’Zurilla, T. J., Nezu, A. M. ve Maydeu-Olivares, A. (2002). *The social problem-solving inventory-revised (SPSI-R): technical manual multi-health systems*. New York: North Tonawanda.
- D’Zurilla, T. J., Maydeu-Olivares, A. ve Gallardo-Pujol, D. (2011). Predicting social problem solving using personality traits. *Personality and Individual Differences*, 50(2), 142-147. doi: 10.1016/j.paid.2010.09.015
- Eğeci, İ. S. ve Gençöz, T. (2006). Factors associated with relationship satisfaction: Importance of communication skills. *Contemporary Family Therapy*, 28(3), 383-391. doi: 10.1007/s10591-006-9010-2
- Elkin, N. ve Karadağlı, F. (2015). Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 11-18. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/adiyamansaglik/issue/22279/238994>
- Enc, M. (1982). *Eğitim ruh bilimi*. İstanbul: Aka Kitabevi.
- Erdem, O. (2009). *Çözüme giden yol*. İstanbul: Yakamoz.
- Erdoğan, İ. (2002). *İletişimi anlamak*. Ankara: Erk Yayınları.
- Eren, E. (2000). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Eriş, U. (2012). Sözel iletişim. E. N. Orhon ve U. Eriş (Ed.). *İletişim bilgisi içinde* (s. 20-45). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Eroğlu, E. (2015). Etkili iletişim ve doğru anlamak. E. Eroğlu, A. H. Yüksel (Ed.). *Etkili iletişim içinde* (s. 2-20). (3. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Erözkan, A. (2005). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini etkileyen faktörler. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22(22), 135-149. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/1751>
- Filizok, R. (2001). *Anlam analizine giriş*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Flores, L. Y., Ojeda, L., Huang, Y. P., Gee, D. ve Lee, S. (2006). The relation of acculturation, problem-solving appraisal, and career decision-making self-efficacy to Mexican American high school students’ educational goals. *Journal of Counseling Psychology*, 53(2), 260-266. doi: 10.1037/0022-0167.53.2.260
- Fujimori, A., Hayashi, H., Fujiwara, Y. ve Matsusaka, T. (2017). Influences of attachment style, family functions and gender differences on loneliness in Japanese university students. *International Journal of Education and Management Studies*, 8(4), 654-662. doi: 10.4236/psych.2017.84042
- Gelbal, S. (1991). Problem çözme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 167-173. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/88347>
- Gerbner, G. (1956). Toward a general model of communication. *Audio Visual Communication Review*, 4(3), 171-199. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/pdf/30218421.pdf>
- Griffin, D. W. ve Bartholomew, K. (1994). Models of the self and other: fundamental dimensions underlying measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 430-445. doi: 10.1037/0022-3514.67.3.430
- Grabill, C. M. ve Kerns, K. A. (2000). Attachment style and intimacy in friendship. *Personal Relationships*, 7, 363-378.
- Güçlü, N. (2003). Lise müdürlerinin problem çözme becerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 160, 272-300.

- Gülbahar, B. ve Sıvacı, Y. S. (2018). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile sınıf yönetimi yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 268-301. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.69>
- Gülbahçe, Ö. (2010). K. K. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 12-22. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/296881>
- Güney, S. (2013). *Davranış bilimleri* (7. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Gürgen, H. (2003). *Halkla ilişkiler ve iletişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Gürhan, N., Meriç, M., Kaya, B., Turan, N. D. ve Kabataş, E. (2018). Tıp fakültesi ve hemşirelik öğrencilerinde intihar olasılığı ve problem çözme becerilerinin sosyodemografik değişkenler açısından karşılaştırılması. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 149-155. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/gumussagbil/issue/36260/355516>
- Gürüz, D. ve Temel-Eğinli, A. (2013). *İletişim becerileri: Anlamak- anlatmak-anlaşmak*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Harris, T. E. (2002). *Applied organizational communication* (2. Baskı). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Hartley, P. (2014). *Kişilerarası iletişim* (2. Baskı). (Ü. Doğanay, M. Aktaş-Yamanoğlu, B. Şimşek, P. Özdemir, H. Karaaslan-Şanlı ve İ. Özdemir-Taştan, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Hayes, J. (1980). *The complete problem solver*. Philadelphia: Franklin Institute Press.
- Hazan, C. ve Shaver, P. R. (1990). Love and work: An attachment-theoretical perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(2), 270-280.
- Hazan, C. ve Zeifman, D. (1994). Sex and the psychological tether. K. Bartholomew ve Perlman, D. (Eds.) *Advances in personal relationship: Vol: 5. Attachment processes in adulthood* içinde (s. 205-237). London: Jessica Kingsley.
- Heppner, P. P. ve Krauskopf, C. J. (1987). The integration of personal problem solving processes within counseling. *The Counseling Psychologist*, 15, 371-447.
- Heppner, P. P. ve Petersen, C. H. (1982). The development and implications of a personal problem-solving inventory. *Journal of Counseling Psychology*, 29, 66-75. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.1037/0022-0167.29.1.66>
- Işık-Terzi, Ş. ve Ergüner-Tekinalp, B. (2013). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar*. Ankara: Pegem Akademi.
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum algı iletişim* (6. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- İşgör, İ. Y. (2017). Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve akademik başarının merhamet üzerindeki yordayıcı etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 82-99. doi: 10.17556/erziefd.299182
- Jakobson, R. (1960). Closing statement: Linguistics and poetics. Thomas A. Sebeok (Ed.). *Style in language* içinde (s. 350-377). Cambridge: MIT Press.
- Johnson, D. M. (1944). A modern account of problem solving. *Psychological Bulletin*, 41(4), 201-229. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.1037/h0053691>
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). *Kültürel psikoloji: Kültür bağlamında insan ve aile*. İstanbul: Evrim Yayınları.
- Kanat, S. (2017). Güzel sanatlar ve tasarım fakültesi öğrencilerinin problem çözme becerisi, sinizm ve sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.

- İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7(16), 248-262. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/iujad/issue/32386/346615>
- Karakaya, İ. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri. Abdurrahman Tanrıoğen (Ed.). *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 55-84). (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karasar, B. (2014). Öğretmen adaylarının bağlanma stilleri ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 27-49. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/19620>
- Kashdan, T. B., Barrios, V., Forsyth, J. P. ve Steger, M. F. (2006). Experiential avoidance as a generalized psychological vulnerability: Comparisons with coping and emotion regulation strategies. *Behaviour Research and Therapy*, 44(9), 1301–1320. doi: 10.1016/j.brat.2005.10.003
- Kaya, R. (1985). *Kitle iletişim sistemleri*. Ankara: Teori Yayınları.
- Kesebir, S., Özdoğan-Kavzoğlu, S. ve Üstündağ, M. S. (2011). Bağlanma ve psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Kuramlar*, 3(2), 321-342. Erişim adresi: <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423911128.pdf>
- Khodarahimi, S., Hashim, I. H. M. ve Mohd-Zaharim, N. (2016). Attachment styles, perceived stress and social support in a Malaysian young adults sample. *Psychologica Belgica*, 56, 65-79. doi:10.5334/pb.320
- Kılıç, T. ve Kümbetlioğlu, M. (2016). Bağlanma stillerinin iletişim becerisine etkisinin araştırılması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(3), 381-396.
- Kıssal, A., Kaya, M. ve Koç, M.(2016). Hemşirelik ile beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ve etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3, 134-141. Erişim adresi: http://acibadem.dergisi.org/uploads/pdf/pdf_AUD_356.p
- Kızılcıkelik, S. ve Erjem, Y. (1992). *Açıklamalı sosyoloji terimler sözlüğü*. Konya: Göksu Matbaası.
- Koçyiğit, M., Koçyiğit, A. ve Özsoy, E. (2018). Kişilerarası iletişim bağlamında bireylerin iletişim becerileri ile stresle başa çıkma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Milli sporcular üzerinde bir araştırma. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 11-19. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/tsbd/issue/36533/414508>
- Kolayış, H. ve Turan, H. (2018). Öğretmen adaylarının algılanan problem çözme becerileri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 22-32. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/cbubesbd/issue/38083/343740>
- Korkmaz, N., Pancar,S., Alparlan,T. ve Ayan, A. (2017). Lise öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Sport Mont*, 15(2), 15-19. Erişim adresi: <http://www.sportmont.ucg.ac.me/?sekcija=article&artid=1369>
- Korkut, F. (1996). İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2, 18-23. Erişim adresi: <http://pdrdergisi.org/index.php/pdr/article/view/401>
- Korkut, F. (2004). *Okul temelli önleyici rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Korkut-Owen, F. ve Bugay, A. (2014). İletişim becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi*

- Dergisi*, 10(2), 51-64. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/161046>
- Köse, E., Ercoşkun-Çelik, N. ve Balcı, A. (2016). Okul öncesi ve sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 153-170. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/264198>
- Kruse, S. D. (2009). *Working smart: Problem-solving strategies for school leaders*. Maryland: Rowman and Littlefield Education.
- Küçük, M. (2012). İletişim kavramı ve iletişim süreci. E. N. Orhon ve U. Eriş (Ed.). *İletişim bilgisi* içinde (s. 2-20). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Lana, J. A. ve Fink, R. S. (2015). Attachment, social support satisfaction, and well-being during life transition in emerging adulthood. *The Counseling Psychologist*, 43(7), 1034-1058.
- Lapsley, D. ve Woodbury, R. D. (2015). Social cognitive development in emerging adulthood. J. J. Arnett (Ed.). *The Oxford handbook of emerging adulthood* içinde (s. 142-159). New York: Oxford University Press.
- Lasswell, H. D. (1958). Communications as an emerging discipline. *Audio Visual Communication Review*, 6, 245-254. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/pdf/30216866.pdf>
- Lazar, J. (2009). *İletişim bilimi* (C. Anık, Çev.). Ankara: Vadi Yayınları.
- Lopez, F. G. ve Brennan, K. A. (2000). Dynamic processes underlying adult attachment organization: toward an attachment theoretical perspective on the healthy and effective self. *Journal of Counseling Psychology*, 47(3), 283-300. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.1037/0022-0167.47.3.283>
- Mende, M. ve Bolton, R. N. (2011). Why attachment security matters: how customers' attachment styles influence their relationships with service firms and service employees. *Journal of Service Research*, 14(3), 285-301. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.1177/1094670511411173>
- Mertoğlu, H. ve Öztuna, A. (2004). Bireylerin teknoloji kullanımı problem çözme yetenekleri ile ilişkili midir? *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 83-92.
- Mihaela, N., Gabor, P., Tamas, M. ve Peter, M. (2017). Belonging to my family, but still being myself: the relationships between dimensions of attachment theory and personal authority in the family system. *Review of Psychology*, 24(1-2), 29-38. doi: 10.21465/rp0024.0003
- Mikulincer, M., Shaver, P. R. ve Pereg, D. (2003). Attachment theory affect regulation: The dynamics, development, and cognitive consequences of attachment-related strategies. *Motivation and Emotion*, 27(2), 77-102. Erişim adresi: <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1024515519160>
- Milli, M. S. ve Yağcı, U. (2017). Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 286-298. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/292007>
- Moshirabadi, Z., Seyedfatemi, N., Borimnejad, L. ve Haghani, H. (2015). The perceived problem solving skill of Iranian nursing students. *Client Centered Nursing Care*, 1(3), 145-150. Erişim adresi: <http://jccnc.iums.ac.ir/article-1-47-fa.pdf>
- Murray, S. L. (2001). The contingencies of interpersonal acceptance: When romantic relationships function as a self-affirmational resource? *Motivation*

- and *Emotion*, 25(1), 163-189. Erişim adresi: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1023/A:1010618010115.pdf>
- Murray, S. L., Rose, P., Bellavia, G. M., Holmes, J. G. ve Kusche, A. G. (2002). When rejection stings: How self-esteem constrains relationship-enhancement processes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(3), 556-573. doi: 10.1016/j.jrp.2017.04.001
- Mutlu, E. (2004). *İletişim sözlüğü* (4. Baskı). Ankara: Ark Yayınevi.
- Newcomb, T. M. (1953). An approach to the study of communicative. *Psychological Review*, 6, 393-404. doi: 10.1037/h0063098
- Newell, A., ve Simon, H. (1972). *Human problem solving*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Nezu, A. M., Nezu, C. M. ve D’Zurilla, T. J. (2007). *Solving life's problems solving: A 5-step guide to enhanced well-being*. New York: Springer Publishing Company.
- OECD. (2013). *PISA 2012 assessment and analytical framework. Mathematics, reading, science, problem solving and financial literacy*. Paris: OECD.
- Oğuzkan, A. F. (1993). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- Okanlı, A. ve Durmuş, M. (2018). Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ile psikolojik dayanıklılıklarını etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(4), 177-189. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/ybpd/issue/37772/452094>
- Oskay, Ü. (1999). *İletişimin ABC’si* (2. Baskı). İstanbul: Der Yayınları.
- Özerbaş, M. A., Bulut, M. ve Usta, E. (2007). Öğretmen adaylarının algıladıkları iletişim becerisi düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(1), 123-135. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/15619>
- Özkan, M. (2010). *İnsan iletişim ve dil* (4. Baskı). İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Paetzold, R. L., Rholes, W. S. ve Kohn, J. L. (2015). Disorganized attachment in adulthood: Theory, measurement, and implications for romantic relationships. *Review of General Psychology*, 19(2), 146–156.
- Passanisi, A., Gervasi, A. M., Madonia, C., Guzzo, G. ve Greco, D. (2015). Attachment, self-esteem and shame in emerging adulthood. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 91, 342 – 346. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.04.552 Erişim adresi: <http://booksc.org/book/42845656/c3b907>
- Paşalı-Taşoğlu, N. (2009). *Pazarlama iletişimi (bütünleşik bir yaklaşım)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Pelit, E., Karaçor, M. ve Kılıç, İ. (2018). Duygusal zekânın iletişim becerilerine etkisi: Turizm öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 85-107. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/deusosbil/issue/36903/279686>
- Reich, W. A. ve Siegel, H. I. (2002). Attachment, ego-identity development and exploratory interest in university students. *Asian Journal of Social Psychology*, 5, 125-134. doi: 10.1111/1467-839X.00099
- Riley, M. W. ve Riley, J. W. (1951). A sociological approach to communications research. *The Public Opinion Quarterly*, 15(3), 445-460. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/pdf/2746072.pdf>
- Ryan, R. M., Brown, K. W. ve Creswell, J. D. (2007). How integrative is attachment theory? Unpacking the meaning and significance of felt security. *Psychological Inquiry*, 18(3), 177–182.

- Sabuncuoğlu, Z. ve Gümüş, M. (2008). *Örgütlerde iletişim*. İstanbul: Arıkan Yayıncılık.
- Santascioy, N., Burke, S. E. ve Dovidio, J. F. (2018). Avoidant attachment style predicts less positive evaluations of warm (but not cold) social groups. *Group Processes & Intergroup Relations*, 21(1), 19-36. doi: 10.1177/1368430216663016
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N. ve Karasakaloğlu, N. (2009). Öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 187-206. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/yyuefd/issue/13712/166019>
- Sardoğan, M. E., Karahan, T. F. ve Kaygusuz, C. (2006). Üniversite öğrencilerinin kullandıkları kararsızlık stratejilerinin problem çözme becerisi, cinsiyet, sınıf düzeyi ve fakülte türüne göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 78-97. Erişim adresi: <http://agris.fao.org/agris-search/search.do?recordID=TR2016027312>
- Saygılı, H. (2000). *Problem çözme becerisi ile sosyal ve kişisel uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veritabanından erişildi (Tez No. 94137).
- Schreglmann, S. ve Doğruluk, S. (2012). Öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 143-150. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/amauefd/issue/1727/21164>
- Schiraldi, G. R. (2009). *The post-traumatic stress disorder sourcebook*. New York: McGraw Hill Professional.
- Shannon, C. E. ve Weaver, W. (1963). *The mathematical theory of communication* (4. Baskı). Chicago: University of Illinois Press.
- Shaver, P. R. ve Mikulincer, M. (2002). Attachment-related psychodynamics. *Attachment & Human Development*, 4(2), 133-161. doi: 10.1080/14616730210154171
- Simmons, B. L., Gooty, J., Nelson, D. L. ve Little, L. M. (2009). Secure attachment: Implications for hope, trust, burnout, and performance. *Journal of Organizational Behavior*, 30, 233-247. doi: 10.1002/job.585
- Solmuş, T. (2009). *Bebeğim senden, ama senden değil*. İstanbul: Dharma Yayıncılık.
- Sonmaz, S. (2002). *Problem çözme becerisi ile yaratıcılık ve zekâ arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veritabanından erişildi (Tez No.111190).
- Sperberg, E. D. ve Stabb, S. D. (1998). Depression in women as related to anger and mutuality in relationships. *Psychology of Women Quarterly*, 22(2), 223-238. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1998.tb00152.x>
- Stevens, M. (1998). *Sorun çözümlene* (A. Çimen, Çev.). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Sungur, S. A. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri algısı ile kişilerarası ilişki boyutları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 11(2), 126-138. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/josc/issue/38276/289196>
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örnekleme üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71-106. Erişim adresi: <http://www.turkpsikolojiyazilari.com/PDF/TPD/43/05.pdf>

- Şahin, N., Şahin, N. H. ve Heppner, P. P. (1993). Psychometric properties of the problem solving inventory in a group of Turkish university students. *Cognitive Therapy and Research*, 17(4), 379-396.
- Şişman, B. (2016). *İletişim becerileri ile yetişkinlerdeki bağlanma biçimlerinin psikopatoloji belirtileri arasındaki ilişkileri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 431475).
- Talebi, F., Yagubi, A., Mohagegi, H., Abdolmohammadi, K., Torkaman, M., Malekirad, A. A., Darvishi, M. ve Alizade, M. H. (2014). The relationship between attachment styles and problemsolving skills with marital conflict. *Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences*, 4(3), 544-549.
- Taşçı, S. (2005). Hemşirelikte problem çözme süreci. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14, 73-78. Erişim adresi: <http://sagens.erciyes.edu.tr/dergi/hemsire/Sultan2.pdf>
- Tayfun, R. (2007). *Etkili iletişim ve beden dili*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TDK. (2018). *Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük*. Erişim adresi: http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b5b7e54271692.29638599 adresinden 8 Eylül 2018 tarihinde erişildi.
- Tekbıyık, A. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Temizkan, M. (2013). İletişim süreci ve iletişim becerileri. F. Temizyürek, İ. Erdem, M. Temizkan (Ed.). *Konuşma eğitimi ve sözlü anlatım içinde* (s. 2-16) Ankara: Pegem Akademi.
- Tepeköylü-Öztürk, Ö. ve Soytürk, M. (2015). Beden eğitimi, müzik ve resim/görsel sanatlar öğretmenlerinin iletişim becerilerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 39-50. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/aeukefd/issue/30438/367580>
- Thornton, S. (1998). *Çocuklar problem çözüyor*. İstanbul: Gendas Yayınları.
- Tian, L., Heppner, P. P. ve Hou, Z. (2014). Problem solving appraisal and its relationship to career decision-making difficulties and psychological adjustment in China. *International Perspectives in Psychology: Research, Practice, Consultation*, 3(1), 19-36. doi: 10.1037/ipp0000011 Erişim adresi: <http://psycnet.apa.org/fulltext/2014-00068-002.pdf>
- Tokmak, İ., Turgut, H. ve Öktem, Ş. (2013). Turizm ve otelcilik öğrencilerinin sosyotropik-otonomik kişilik özelliklerinin iletişim becerilerine etkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 24(1), 83-95. Erişim adresi: <http://mku.dergipark.gov.tr/download/article-file/154448>
- Turgut, M., Kutlu, G. ve Mut, S. (2018). Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin iletişim becerileri ile sosyal medya kullanımları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *İşletme Bilimi Dergisi*, 6(1), 185-205. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/jobs/issue/36382/361049>
- Tutar, H. ve Yılmaz, M. K. (2001). *Genel iletişim: Kavramlar ve modeller*. İstanbul: Erkam Matbaa.
- Türkmen, İ. (2000). *Yöneticiler için etken iletişim modeli* (3. Baskı). Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi.
- Usluata, A. (1994). *İletişim*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Usman, G. ve Siddiqui, T. A. (2018). Assessing the attitude of medical students towards learning communication skills. *Pakistan Journal of Medicine & Dentistry*, 7(1), 39-43. Erişim adresi: <http://ojs.zu.edu.pk/ojs/index.php/pjmd/article/view/8>

- Uztuğ, F. (2006). İletişim engel ve etmenleri. *Genel iletişim içinde* (s. 197-218). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Uzuntaş, A. (2011). Etkili iletişim: Anlatabilmek ve anlayabilmek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 11-30.
- Üstün, A. ve Bozkurt, E. (2003). İlköğretim okulu müdürlerinin kendilerini algılayışlarına göre problem çözme becerilerini etkileyen bazı mesleki faktörler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(1), 13-20.
- Van IJzendoorn, M. H. (1995). Adult attachment representations, parental responsiveness, and infant attachment: A meta-analysis on the predictive validity of the adult attachment interview. *Psychological Bulletin*, 107(3), 387-403. doi: 10.1037/0033-2909.117.3.387
- Vardar, B. (1998). *Dilbilimin temel kavram ve ilkeleri*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Weinstein, N., Brown, K. W. ve Ryan, R. M. (2007). A multi-method examination of the effects of mindfulness on stress attribution, coping, and emotional well-being. *Journal of Research in Personality*, 43(3), 374-385. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2008.12.008>
- Westley, B. H. ve Maclean, M. S. (1957). A conceptual for communications research. *Research Journalism Quarterly*, 34(1), 31-38. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1177/107769905703400103>
- Yaşar-Ekici, F. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının problem çözme ve sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 16-38. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/ijsser/issue/26981/283583>
- Yatkın, A. ve Yatkın, Ü. (2006). *Halkla ilişkiler ve iletişim* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yılmaz, M., Kumcağız, H., Balcı-Çelik, S. ve Eren, Z. (2011). Investigating communication skill of university students with respect to early maladaptive schemas. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 968 – 972.
- Ylvisaker, M. ve Feeney, T. (1998). *Collaborative brain injury intervention: positive everyday routines*. Clifton Park: Thomson Delmar Learning.
- Yüksel-Şahin, F. (2010). İletişim becerilerine genel bir bakış. A. Kaya (Ed.). *Kişilerarası ilişkiler ve etkili iletişim içinde* (s. 32-55). Ankara: Pegem Akademi.
- Zayas, V., Mischel, W., Shoda, Y. ve Aber, J. L. (2010). Roots of adult attachment maternal caregiving at 18 months predicts adult peer and partner attachment. *Social Psychological and Personality Science*, 2(3), 289-297.
- Zhang, F., ve Labouvie-Vief, G. (2004). Stability and fluctuation in adult attachment style over a 6-year period. *Attachment & Human Development*, 6(4), 419-437. doi: 10.1080/1461673042000303127
- Zıllıoğlu, M. (1996). *İletişim nedir?* İstanbul: Cem.
- Zimmermann, P. ve Becker-Stoll, F. (2002). Stability of attachment representations during adolescence: The influence of ego-identity status. *Journal of Adolescence*, 25, 107-124. doi: 10.1006/jado.2001.0452 Erişim adresi: <https://doi.org/10.1006/jado.2001.0452>

EKLER

1. Etik Kurul Raporu
2. Bilgilendirilmiş Onam Formu
3. Kişisel Bilgi Formu
4. İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)
5. Problem Çözme Envanteri (PÇE)
6. İlişki Ölçekleri Anketi

Ek 1: Etik Kurul Raporu

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
08.06.2018	5	2018 / 199

KARAR NO: 2018 - 199
Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi İlknur Ezgi KOSER' in Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT danışmanlığında "Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin ve Problem Çözme Becerilerinin Bağlanma Stilleri Üzerinden İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket çalışması okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi İlknur Ezgi KOSER' in Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT danışmanlığında "Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin ve Problem Çözme Becerilerinin Bağlanma Stilleri Üzerinden İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket çalışmasının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR.

Ek 2: Bilgilendirilmiş Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin ve Problem Çözme Becerilerinin Bağlanma Stilleri Üzerinden İncelenmesi

Sayın Katılımcı,

Bu araştırmanın amacı iletişim becerilerinin ve problem çözme becerilerinin bağlanma stilleri üzerinden incelenmesidir. Bu araştırma Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Barut danışmanlığında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programı öğrencisi İlknur Ezgi Koser tarafından tez çalışması kapsamında yürütülmektedir.

Anketi tamamlamanız yaklaşık 15 dakika sürmektedir. Kimlik/kişisel bilgileriniz ve yanıtlarınız tamamen gizli tutulacak, toplanan veriler bu araştırmanın amaçları için kullanılacaktır. Bu araştırmadan çıkan sonuçlar bilimsel kongre ve dergilerde yayımlanabilir.

Anketi doldururken sizden öncelikle bazı bilgileriniz istenmektedir. Sonrasında; bağlanma stilleri, problem çözme becerileri ve iletişim becerileriyle ilgili değerlendirmeleriniz beklenmektedir. Bu araştırmaya katılım tamamen *gönüllülük* esasına dayalıdır. Araştırmanın herhangi bir noktasında hiçbir gerekçe belirtmeden anketi doldurmayı bırakabilirsiniz.

Herhangi bir sorunuz olduğu takdirde ilknurezgikoser@outlook.com e-posta adresi aracılığıyla çekinmeden irtibat kurabilirsiniz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman bırakabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin kimlik/kişisel bilgilerim saklı kalmak koşulu ile bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Tarih:

Ad-Soyad:

İmza:

Ek 3: Kişisel Bilgi Formu

KIŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın katılımcılar;

Aşağıda sizi tanımamıza yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Test üzerinde kimliğinizi belirten herhangi bir soru bulunmamaktadır. Bu nedenle her soru için mümkün olduğunuzca samimi bir şekilde size uyum cevabı işaretleyiniz. Lütfen her maddeyi cevaplandırduğunuzdan emin olun.

Katılımlarınız için teşekkür ederim.

1. Kaç yaşındasınız?

2. Cinsiyetiniz?

Kadın

Erkek

3. Bölümünüz?

3. Kaç kardeşiniz?

Tek çocuk 2 kardeşiz 3 kardeşiz

4 kardeşiz 5 kardeşiz 6 kardeşiz ve üzeri

4. Kaçınıcı çocuksunuz?

İlk çocuk

Orta çocuk

Son çocuk

5. Ailenizin eğitim durumu

Anneniz: Okur-yazar değil Okur-yazar İlkokul Ortaokul

lise üniversite yüksek lisans ve üzeri

Babanız: Okur-yazar değil Okur-yazar İlkokul Ortaokul

lise üniversite yüksek lisans ve üzeri

6. Sizce aşağıdakilerden hangisi ailenizin ekonomik durumunu en iyi şekilde tanımlar?

Yüksek Orta Düşük

Ek 4: İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)

İLETİŞİM BECERİLERİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ (İBDÖ)

Aşağıda sunulan ifadeleri, o ifadelerle ilgili genelde nasıl olduğumuzu düşünerek okuyunuz. Değerlendirmenizi 5-her zaman, 4-sıklıkla, 3-bazen, 2-nadiren, 1-hiçbir zaman olmak üzere derecelendirdikten sonra cevap kâğıdındaki uygun yere (x) koyarak belirtiniz. Hiç bir ifadeyi boş bırakmamanız sonuçları daha sağlıklı değerlendirmeye yarayacaktır. Ölçek hiçbir şekilde bağlayıcı olmayıp verdiğiniz bilgiler araştırma dâhilinde kullanılacak ve özel bilgileriniz yayımlanmayacaktır.

	İLETİŞİM BECERİLERİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ	HİÇBİR ZAMAN	NADİREN	BAZEN	SIKLIKLA	HER ZAMAN
1	Sorunlarını dinlediğim insanlar benim yanımdan rahatlayarak ayrılırlar.					
2	Düşüncelerimi istediğim zaman anlaşılır biçimde ifade edebilirim.					
3	Başkalarını bir kasıt aramadan dinlerim.					
4	Sosyal ilişkide bulunduğum insanları oldukları gibi kabul edebilirim.					
5	İnsanların önemli ve değerli olduklarını düşünürüm.					
6	Birisine ilgili bir karara ulaşmadan önce onunla ilgili gözlemlerimi gözden geçiririm.					
7	İlişkide bulunduğum kişilerin anlatmak istediklerini dinlemek için onlara zaman ayırırım.					
8	İnsanlara karşı sıcak bir ilgi duyarım.					
9	İnsanlara gerektiğinde yardım etmekten hoşlanırım.					
10	Olaylara değişik açılardan bakabilirim.					
11	Düşüncelerimle yaptıklarım birbirleriyle tutarlıdır.					
12	İlişkilerimin daha iyiye gitmesi için bana düşenleri yapmaya özen gösteririm.					
13	Kendime ve başkalarına zarar vermeden içimden geldiği gibi davranabilirim.					
14	Arkadaşlarımla beraberken kendimi rahat hissederim.					
15	Yaşadığım olaylardaki coşkuyu her halimle başkalarına iletebilirim.					
16	İlişkilerimin nasıl geliştiğini ve nereye gittiğini anlamak için düşünmeye zaman ayırırım.					
17	Karşımdakini dinlerken anlamadığı bir ayrıntı olduğunda konunun açığa kavuşması için sorular sorarım.					
18	Benimle özel olarak konuşmak isteyen bir arkadaşım olduğunda konuyu ayaktıstı konuşmamaya özen gösteririm.					
19	Birisini anlamaya çalışırken sakin bir ses tonuyla konuşurum.					
20	İlişkilerimi zenginleştiren eğlenceli, keyifli bir yanım var.					
21	Birisine bir öneride bulunurken, onun öneri vermeme isteyip istemediğine dikkat ederim.					
22	Birini dinlerken ne karşılık vereceğimden çok onun ne demek istediğini anlamaya çalışırım.					
23	İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissederim.					
24	Bir yakınımla sorunsuz olduğunda bunu onunla suçlayıcı olmayan bir dille konuşmak için girişimde bulunurum.					

Ek 5: Problem Çözme Envanteri

PROBLEM ÇÖZME ENVANTERİ (PÇE)

Bu envanterin amacı, günlük yaşantınızdaki problemlerinize (sorularınıza) genel olarak nasıl tepki gösterdiğinizi belirlemeye çalışmaktır. Lütfen aşağıdaki maddeleri elinizden geldiğince samimiyetle ve bu tür sorunlarla karşılaştığınızda tipik olarak nasıl davrandığınızı göz önünde bulundurarak cevaplandırın. Cevaplarınızı, bu tür problemlerin nasıl çözülmesi gerektiğini düşünerek değil, **böyle sorunlarla karşılaştığınızda gerçekten ne yaptığınızı** düşünerek vermeniz gerekmektedir. Bunu yapabilmek için kolay bir yol olarak her soru için kendinize şu soruyu sorun: "Burada sözü edilen davranışı be ne sıklıkla yaparım?".

Yanıtlarınızı aşağıdaki ölçeğe göre değerlendiriniz:

1. Hep böyle davranırım
2. Çoğunlukla böyle davranırım
3. Sıklıkla böyle davranırım
4. Arada sırada böyle davranırım
5. Ender olarak böyle davranırım
6. Hiç böyle davranmam

Ne kadar sıklıkla böyle davranırsınız?

1-----2-----3-----4-----5-----6

Hep

Hiç

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1. Bir sorumunu çözmek için kullandığım çözüm yolları başarısız ise bunların neden başarısız olduğunu araştırmam.						
2. Zor bir sorunla karşılaştığımda ne olduğumu tam olarak belirleyebilmek için nasıl bilgi toplayacağımı uzun boylu düşünmem.						
3. Bir sorumunu çözmek için gösterdiğim ilk çabalar başarısız olursa o sorun ile başa çıkabileceğimden şüpheye düşerim.						
4. Bir sorumunu çözdükten sonra bu sorunu çözerken neyin işe yaradığını, neyin yaramadığını ayrıntılı olarak düşünmem.						
5. Sorunlarımı çözmeye konusunda genellikle yaratıcı ve etkili çözümler üretebilirim.						
6. Bir sorumunu çözmek için belli bir yolu denedikten sonra durur ve ortaya çıkan sonuç ile olması gerektiğini düşündüğüm sonucu karşılaştırırım.						
7. Bir sorumunu olduğunda onu çözebilmek için başvurabileceğim yolların hepsini düşünmeye çalışırım.						
8. Bir sorunla karşılaştığımda neler hissettiğimi anlamak için duygularımı incelerim.						
9. Bir sorun kafamı karıştırdığında duygu ve düşüncelerimi somut ve açık seçik terimlerle ifade etmeye uğraşmam.						
10. Başlangıçta çözümünü fark etmesem de sorunlarımın çoğunu çözmeye yeteneğim vardır.						
11. Karşılaştığım sorunların çoğu, çözebileceğimden daha zor ve karmaşıktır.						

12. Genellikle kendimle ilgili kararları verebilirim ve bu kararlardan hoşnut olurum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
13. Bir sorunla karşılaştığımda onu çözmek için genellikle aklıma gelen ilk yolu izlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
14. Bazen durup sorunlarımı üzerinde düşünmek yerine, gelişigüzel sürüklenip giderim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
15. Bir sorunla ilgili olası bir çözüm yolu üzerinde karar vermeye çalışırken seçeneklerimin başarı olasılığını tek tek değerlendirmem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
16. Bir sorunla karşılaştığımda, başka konuya geçmeden önce durur ve o sorun üzerinde düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
17. Genellikle aklıma ilk gelen fikir doğrultusunda hareket ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
18. Bir karar vermeye çalışırken her seçeneğin sonuçlarını ölçer, tartar, birbirleriyle karşılaştırır, sonra karar veririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
19. Bir sorunumu çözmek üzere plan yaparken o planı yürütebileceğime güvenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
20. Belli bir çözüm planını uygulamaya koymadan önce, nasıl bir sonuç vereceğini tahmin etmeye çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
21. Bir soruna yönelik olası çözüm yollarını düşünürken çok fazla seçenek üretmem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
22. Bir sorunumu çözmeye çalışırken sıklıkla kullandığım bir yöntem, daha önce başıma gelmiş benzer sorunları düşünmektir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
23. Yeterince zamanım olur ve çaba gösterirsem karşılaştığım sorunların çoğunu çözebileceğime inanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
24. Yeni bir durumla karşılaştığımda ortaya çıkabilecek sorunları çözebileceğime inancım vardır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
25. Bazen bir sorunu çözmek için çabaladığım halde, bir türü esas konuya giremediğim ve gereksiz ayrıntılarla uğraştığım duygusunu yaşarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
26. Ani kararlar verir ve sonra pişmanlık duyarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
27. Yeni ve zor sorunları çözebilme yeteneğime güveniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
28. Elimdeki seçenekleri karşılaştırırken ve karar verirken kullandığım sistematik bir yöntem vardır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
29. Bir sorunla başa çıkma yollarını düşünürken çeşitli fikirleri birleştirmeye çalışmam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
30. Bir sorunla karşılaştığımda, bu sorunun çıkmasında katkısı olabilecek benim dışındaki etmenleri genellikle dikkate almam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
31. Bir konuyla karşılaştığımda, ilk yaptığım şeylerden biri, durumu gözden geçirmek ve konuyla ilgili olabilecek her türü bilgivi dikkate almaktır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
32. Bazen duygusal olarak öylesine etkilenirim ki, sorunumla başa çıkma yollarından pek çoğunu dikkate bile almam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
33. Bir karar verdikten sonra, ortaya çıkan sonuç genellikle benim beklediğim sonuca uyar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
34. Bir sorunla karşılaştığımda, o durumla başa çıkabileceğimden genellikle eminimdir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
35. Bir sorunun farkına vardığımda, ilk yaptığım şeylerden biri, sorunun tam olarak ne olduğunu anlamaya çalışmaktır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

Ek 6: İlişki Ölçekleri Anketi

İLİŞKİ ÖLÇEKLERİ ANKETİ

Aşağıda yakın duygusal ilişkilerinizde kendinizi nasıl hissettiğinize ilişkin çeşitli ifadeler yer almaktadır. Yakın duygusal ilişkilerden kastedilen arkadaşlık, dostluk, romantik ilişkiler ve benzerleridir. Lütfen her bir ifadeyi bu tür ilişkilerinizin düşünererek okuyun ve her bir ifadenin sizi ne ölçüde tanımladığını aşağıdaki 7 aralıklı ölçek üzerinde değerlendiriniz. *Lütfen tüm soruları yanıtlamaya çalışınız.*

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Beni hiç tanımlamıyor.

Beni kısmen tanımlıyor.

Beni tamamıyla tanımlıyor.

		1	2	3	4	5	6	7
1	Başkalarına kolaylıkla güvenemem.	1	2	3	4	5	6	7
2	Kendimi bağımsız hissetmem benim için çok önemli.	1	2	3	4	5	6	7
3	Başkalarıyla kolaylıkla duygusal yakınlık kurarım.	1	2	3	4	5	6	7
4	Bir başka kişiyle tam anlamıyla kaynaşıp bütünleşmek isterim.	1	2	3	4	5	6	7
5	Başkalarıyla çok yakınlaşırsam incitileceğimden korkuyorum.	1	2	3	4	5	6	7
6	Başkalarıyla yakın duygusal ilişkilerim olmadığı sürece oldukça rahatım.	1	2	3	4	5	6	7
7	İhtiyacım olduğunda yardıma koşacakları konusunda başkalarına her zaman güvenebileceğimden emin değilim.	1	2	3	4	5	6	7
8	Başkalarıyla tam anlamıyla duygusal yakınlık kurmak istiyorum.	1	2	3	4	5	6	7
9	Yalnız kalmaktan korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
10	Başkalarına rahatlıkla güvenip bağlanabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
11	Çoğu zaman, romantik ilişkide olduğum insanların beni gerçekten sevmediği konusunda endişelenirim.	1	2	3	4	5	6	7
12	Başkalarına tamamıyla güvenmekte zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
13	Başkalarının bana çok yakınlaşması beni endişelendirir.	1	2	3	4	5	6	7
14	Duygusal yönden yakın ilişkilerim olsun isterim.	1	2	3	4	5	6	7
15	Başkalarının bana dayanıp bel bağlaması konusunda oldukça rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
16	Başkalarının bana, benim onlara verdiğim kadar değer vermediğinden kaygılanırım.	1	2	3	4	5	6	7
17	İhtiyacınız olduğunda hiç kimseyi yanınızda bulamazsınız.	1	2	3	4	5	6	7
18	Başkalarıyla tam olarak kaynaşıp bütünleşme arzum bazen onları ürkütüp benden uzaklaştırıyor.	1	2	3	4	5	6	7
19	Kendi kendime yettiğimi hissetmem benim için çok önemli.	1	2	3	4	5	6	7
20	Birisi bana çok fazla yakınlaştığında rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
21	Romantik ilişkide olduğum insanların benimle kalmak istemeyeceklerinden korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
22	Başkalarının bana bağlanmalarını tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
23	Terk edilmekten korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
24	Başkalarıyla yakın olmak beni rahatsız eder.	1	2	3	4	5	6	7
25	Başkalarının bana, benim istediğim kadar yakınlaşmakta gönülsüz olduklarını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7
26	Başkalarına bağlanmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
27	İhtiyacım olduğunda insanları yanımda bulacağımı biliyorum.	1	2	3	4	5	6	7
28	Başkaları beni kabul emeyecek diye korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
29	Romantik ilişkide olduğum insanlar, genellikle onlarla, benim kendimi rahat hissettiğimden daha yakın olmamı isterler.	1	2	3	4	5	6	7
30	Başkalarıyla yakınlaşmayı nispeten kolay bulurum.	1	2	3	4	5	6	7

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER	
Adı-Soyadı:	İlknur Ezgi KOSER
Doğum Yeri ve Tarihi	Giresun- 11/11/1993
EĞİTİM DURUMU	
Lisans	Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi (2013-2017)
Yüksek Lisans	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (2017-....)
Yabancı Dil	İngilizce
İLETİŞİM BİLGİLERİ	
E-Mail	ilknurezgikoser@outlook.com